

Medlemstidning för Svenska Logopedförbundet

LOGOPEDNYTT

Nummer 2 mars 2003

En värld av möjligheter...
Ny film om dyslexi har positivt budskap

Innehåll 2-03

- 5** *Styrelsens verksamhetsberättelse*
- 9** AFASIFYREN
Hur kan ICF påverka verksamheten?
- 10** MÅSTE MAN STAVA RÄTT FÖR ATT BLI FÖRSTÅDD?
Ny licentiatavhandling undersöker människors skrivande
- 12** INSATSERNA FÖR BARN MED SPRÅKSTÖRNING INTENSIFIERAS
Rapport från samarbetsprojektet mellan DHB och Tälknuten
- 13** ORALMOTORISK SAMLING PÅ DANDERYDS SJUKHUS
Årlig sammankomst för tvärfackligt kunskapsutbyte
- 14** EN VÄRLD AV MÖJLIGHETER
Ny spelfilm om läs- och skrivsvårigheter
- 16** EXAMENSARBETEN I LOGOPEDI
Fortsättning på sammanfattningar från kurs XII i Göteborg
- 28** RÖRLIGA TECKEN!
Nya tips från Ella-serien

Omslag: Scen ur filmen En värld av möjligheter, se sid 14.

Telefonnummer till ordinarie styrelse- ledamöter

Birgitta Rosén-Gustafsson

Ordförande

Tel: 013-583 28

Mobil: 0708-40 37 17

Fax: 013-14 52 84

Tel tid: tisdagar 9-11

birgitta.rosen.gustafsson@swipnet.se

Ingrid Kongslöv

Sekreterare

Arb: 040-34 45 10

Bost: 040-792 22

ingridelisabeth@yahoo.se

Inga-Maj Lundmark

Vice ordförande och kassör

Tel: 031-343 50 62

Bost: 031-14 63 56

linga_maj@hotmail.com

Camilla Linnander

Kursansvarig

Tel: 040-16 19 89

camilla.linnander@swipnet.se

Gunilla Ask

Kontaktpersonansvarig

Tel: 031-733 61 27

Bost: 0300-625 71

kent.ask@kungsbacka.mail.telia.com

Elisabet Lundström

Ledamot

Tel: 08-517 742 90

Bost: 08-659 20 19

Fax: 08-517 739 86

elisabet.m.lundstrom@telia.com

Saga Öfors

Ledamot

Tel: 0498-26 83 42

saga.ofors@hfs.gotland.se

Raffaella Öckinger

Studentledamot

Tel: 08-549 045 01

Mobil: 070-567 45 01

raffaella.ockinger.510@student.ki.se

SLOF

Box 760, 131 24 Nacka
slof@dik.se

ANSVARIG UTGIVARE

Britt Marie Häggström
DIK-förbundet
Box 760, 131 24 Nacka
Tel: 08-466 24 00
Fax: 08-466 24 13

TRYCK

Nordisk Bokindustri AB

LAYOUT

Petra Flood, Nordisk Bokindustri AB

ARTIKLAR SÄNDESTILL REDAKTÖRERNA:

Nina Linjer, tel: 08-544 816 56
Annika Sönnnerhed, tel: 08-544 816 57
Röda Korssets Lidingöhem
Drottvägen 10
181 31 Lidingö
Fax: 08-765 40 32
logopednytt@dik.se

Redaktionen förbehåller sig rätten att
språkligt ändra och förkorta bidrag.

ANNONSER SÄNDES TILL:

Caroline Kejnemar
DIK-förbundet
Box 760, 131 24 Nacka
Tel: 08-466 24 11
Fax: 08-466 24 13
caroline.kejnemar@dik.se

UTGIVNINGSPLAN:

Nr	Manus- stopp	Annons stopp	Platsann stopp	Läsaren tillhanda
3	13/3	19/3	21/3	8/4
4	10/4	15/4	17/4	7/5
5	15/5	21/5	23/5	11/6

ANNONSPRISER (inkl. moms)

Annons storlek	Plats-/ Kursannons	Produkt- annons
1/1-sida	7 250:-	4 610:-
2/3-sida	6 380:-	3 730:-
1/2-sida	5 000:-	3 250:-
1/3-sida	4 390:-	2 850:-
1/4-sida	3 550:-	2 320:-
1/8-sida	2 830:-	1 900:-

Tillägg för begärd placering: 15%
Tillägg för dekorfärg: 10%

Prenumerationspris: 500:-/år
Lösnummerpris: 50:-
Temanummer: 50:-

Ledare – högst personligt

Hösten 1994 blev jag tillfrågad om jag ville engagera mig i SLOFs styrelse. Jag tvekade en stund. Mina barn var fortfarande ganska små. Samtidigt brann jag ju - då som nu - för logopedin och tyckte inte jag hade fått utlopp för att kämpa för den under flera år. Men facket?? Skulle jag engagera mig i facket? Jag hade väl aldrig varit särskilt mycket för facket men inte direkt mot heller. Skulle jag välja då hade det snarare blivit lite åt minushållet, sanningen att säga. Men, som sagt, efter en tids tvekan bestämde jag mig för att tacka ja. Åtminstone kunde jag väl få utlopp för min vilja att "föra ut" logopeder och logopedin bland allmänheten, tänkte jag.

Hade jag vetat vad jag då gav mig in på hade jag förmodligen engagerat mig betydligt tidigare! Detta sagt särskilt till alla er som tvekar att ställa upp på en styrelsepost och är osäkra på vad det innebär.

Jag blev kursansvarig i styrelsen och det huvudsakliga uppdraget var att - efter att ha tillfrågat medlemmarna - arrangera den första Logopedstämman. Det var ett jätteroligt jobb som föll väl ut. Ni medlemmar slöt upp och sedan dess har Stämman blivit det vi hoppades på ifrån början; en tradition, något att se fram emot både för att fylla på kunskaper och för att få tillfälle att umgås med kolleger från olika delar av landet. Snart äger den fjärde Logopedstämman rum.

Efter de två första åren avgick alla i styrelsen utom jag. Flera hade varit engagerade längre än jag och tyckte att de hade gjort sitt. Jag bestämde mig snabbt att ordförande skulle jag absolut inte bli! Det var ju bara jag kvar från den "gamla" styrelsen...

Valberedningen fick ihop kandidater till en ny styrelse 1996, en styrelse utan ordförande. Det dröjde inte många veckor förrän vi insåg att en styrelse utan ordförande inte fungerar. Och eftersom jag var den enda som hade suttit i SLOF-styrelsen förut så... Ja, vad tror ni hände? Jag som aldrig skulle bli ordförande hörde mig själv tacka ja till uppdraget! Idag är jag glad och tacksam att jag lät mig övertalas!

Ordförandeskapet innebär en start på en resa, personligt och professionellt, som jag aldrig ångrat. Målet på resan är snart nått. Så många roliga, stimulerande, utmanande uppgifter som funnits, så mycket adrenalin som har sprutat ibland inom styrelsen! Vilka diskussioner, vilken kreativitet och så oerhört roligt vi har haft!

E-mail, e-mail, e-mail... kilometer av e-mail har passerat mellan styrelsemedlemmarna. Diagnoser, Logopedstämman, SLOF-priset, ny logotype, ny layout på Logopednytt, opinionsbildning, Göteborg Composium med drottningbesök, manusstopp Logopednytt, remisser, kontakter nationellt och internationellt, CPLOL, ASHA, IALP, manusstopp igen?, socialminister, departement, Socialstyrelsen, broschyrmaterial, Högskoleverket; ja, listan kan göras mycket, mycket längre. Kontakten med medlemmarna har också ökat markant och förenklats i och med den elektroniska kommunikationen. Vad vi har gjort den senaste mandatperioden kan ni läsa om i verksamhetsberättelsen som publiceras i detta nummer av Logopednytt. Många "stationer" har vi besökt under vår gemensamma resa i styrelsen...

Min aktiva SLOF-resa slutar den 19 mars på förbundsmötet. Det är ett väl grundat beslut. En viktig del i beslutet är att jag inte tror på för långa ledarskap. Risken är stor att organisationen tappar drivkraft och stagnerar om ledningen inte byts ut regelbundet. Nya idéer, ny energi behövs!

Dock är det förstas inte utan vemod jag slutar. Dessa år har verkligen betytt mycket i mitt liv. Gemenskap, vänskap, massor av kunskap, både yrkesmässig och mänsklig. Visst har jag fått utlopp för att kämpa för logopeder och logopedin.

Med risk för att sluta som den värsta Oscarsgala vill jag ändå rikta ett varmt och innerligt TACK till alla som under årens lopp har varit medresenärer på min resa. Särskilt vill jag tacka de som delat min kupé, dvs styrelseledamöterna som blivit mina vänner. Tack också alla medlemmar, DIK, CPLOL och alla som påverkat resans mål under vägen. Tack också ni som hjälpt mig att bromsa när resan ibland har gått för fort.

Och slutligen: ett stort LYCKA TILL till Ingrid Kongslov, som blir en fantastisk efterträdare som ny ordförande. Du kommer inte att ångra dig!

Birgitta Rosén-Gustafsson
Ordförande
SLOF

SLOFs kontaktpersoner

VERONICA BLIXT
Stockholms län
Tel: 08-616 37 99
veronica.blixt@frosunda.se

MARIA ANDERSSON
Stockholms län
maria.andersson@oron.ds.sll.se

GUNILLA BELING
Uppsala län
Tel: 018-611 53 20
gunilla.beling@logopedi.uas.lul.se

MAGDALENA YSANDER
Södermanlands län
Tel: 0155-24 51 32
magdalena.ysander@nl.n.dll.se

JAN-ERIK JOHANSSON
Östergötlands län
Tel: 011-22 33 74
jan-erik.johansson@lio.se

ANN FALCK
Jönköpings län
ann.falck@ltjkg.se

NINNIE KARLSSON
Kronobergs län
Tel: 0372-58 51 47
ninnie.karlsson@ltkronoberg.se

SANNA HOLSTEIN
Gotlands län
sanna.holstein@hsf.gotland.se

PETRA WESTRIN
Blekinge län
Tel: 0454-353 31 eller
0454-972 85
petra.hagstrand-westrin@ltblekinge.se

CHRISTINA HOUGAARD
Region Skåne
Tel: 040-33 28 10
christina.hougaard@skane.se

BIRTHE HOLMQVIST
Hallands län
Tel: 035-13 96 14
birthe.holmqvist@halmstad.se

KERSTIN JILLEFORS MELIN
Göteborgs och Bohus region
Tel: 031-733 61 26
kerstin.jillefors.melin@vgregion.se

CHARLOTTA WISING
Älvsborgs län
Tel: 0322-22 61 21
charlotta.wising@vgregion.se

SARA ENGSTRÖM
Skaraborgs län
Tel: 0500-44 45 63
sara.engstrom@telia.com

ANNA DJURBERG
Örebro län
Tel: 019-602 22 38
anna.djurberg@orebroll.se

KARIN DAHLIN
Västmanlands län
Tel: 021-17 50 23
karin.dahlin@ltvastmanland.se

KRISTINA LARSSON
Dalarnas län
kristina.e.larsson@ltdalarna.se

ROSE-MARIE BLOM SVENSSON
Gävleborgs län
Tel: 026-15 47 80
rose-marie.blom.svensson@lg.se

KATARINA NYGREN
Västernorrlands län
Tel: 060-19 12 26
katarina.nygren@sundsvall.se

ANNIKA KARLBERG
Jämtlands län
Tel: 063-15 33 58
annika.k.karlberg@jll.se

KARIN BRUNNEGÅRD
Västerbottens län
karin.brunnegard.us@vll.se

ANNA-LENA DYNESIUS
Norrbottens län
Tel: 0970-195 50
anna-lena.dynesius@nll.se

DIK-förbundet

DIKs FÖRBUNDSSTYRELSE:

Britt Marie Häggström	ordförande	08-466 24 02
Karin Åström	vice ordförande	08-782 69 78
Sara Bengtzon		0708-22 38 76
Carina Eskelin		0480-45 06 82
Dicte Helmersson		0431-45 65 53
Hanna Holmqvist		070-799 84 93
Daniel Häggström		070-575 43 79
Ingrid Höglind		0300-83 42 86
Ola Kellgren		090-17 18 02
Karin Linder		08-570 356 56
Camilla Lundberg		046-35 70 78
Inga Maj Lundmark		031-343 50 62
Bibbi Olsson		08-519 264 00

DELFÖRENINGSORDFÖRANDE:

ARK Karin Åström		08-782 69 78
BF Maj Eriksson		063-14 30 48
Kulturfacket Anna Sjöberg		070-175 75 40
Informatörsfacket Sara Bengtzon		0708-22 38 76
SLOF Birgitta Rosén-Gustafsson		0708-40 37 17
SMF: Karin Linder		08-570 356 56
Statliga chefsgruppen Per Jansson		08-737 63 50

JOURHAVANDE OMBUDSMAN:

kopplas via växeln 08-466 24 00
mån-tors 09.00-15.00 (lunchstängt 12.15-13.00), fre 13.00-15.00

MEDLEMSÄRENDE:

Susanna Leijthoff		08-466 24 07
Lena Tiberg		08-466 24 08
Britta Westin		08-466 24 90

ANNONSER, DELFÖRENINGAR:

Caroline Kejnemar		08-466 24 11
-------------------	--	--------------

FÖRBUNDSREKTÖR:

Åke Lindström		08-466 24 38
---------------	--	--------------

INFORMATION:

Karin Nørby	chefredaktör DIK-forum	08-466 24 06
Jon Stenbeck	informationsstrateg	08-466 24 17
Henrik Alfredsson	webbredaktör	08-466 24 09

HANDLÄGGARE :

Sara Andersson	studenter	08-466 24 10
Bo Westas	utredning	08-466 24 05

OMBUDSMÄN:

Katarina Berkowitz	förhandl. kommun, landsting, privat	08-466 24 23
	BD, X, O-län kommun och landsting, Stockholm stad	

TEL (ARB:)

OMBUDSMÄN forts:

Catharina Guthartz	kommun, M-län utom Malmö, Lund	0431-873 55
	Helsingborg, N-län utom Falkenberg, Varberg och Kungsbacka	
Gunilla Johannesson	arbetsmarknad och förhandl. Stockholms läns landsting	08-466 24 03
Lise-Lotte Klavebäck	förhandl. privat, kommun, landsting, C, I, Z, AB-län, privat och kommun	08-466 24 18
Mira Lavikko	förhandl. privat, kommun, landsting, AC, Y, U, O-län privat, N-län privat och landsting, N-län kommun för Falkenberg, Varberg och Kungsbacka. AB-län privat	08-466 24 16
Sara Luthander-Hallström	förhandl. statlig sektor, AB, C, D, E, F, I, N, O, S, T, U, W, X, Y, Z, AC, BD-län	08-466 24 27
Anna Steen	förhandl. kommun, landsting, privat, stat, G, H, K, M, M-län kommun för Malmö, Lund och Helsingborg	08-466 24 30
Lars-Erik Svelander	förhandl. kommun, landsting, privat, D, E, F, S, T, W-län	08-466 24 67

Kansliledning och övriga gemensamma resurser för DIK, Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter & Naturvetareförbundet:

VD och FÖRHANDLINGSCHEF:

Åke Lindström		08-466 24 38
Maria Klingemo	sekreterare	08-466 24 37

CENTRALA FÖRHANDLINGAR & UTVECKLINGSFRÅGOR:

Ulf Björkstrand	chefsförhandlare	08-466 24 22
Ingrid Blomqvist	sekreterare	08-466 24 25
Lars Fagerstedt	direktör	08-466 24 29
Ulrika Larsson	enhetschef	08-466 24 12
Helena Nicklasson	organisation och utveckling	08-466 24 36
Lennart Sandström	ombudsman	08-466 24 21

ADMINISTRATION:

Lars Brunnelöv	dataansvarig	08-466 24 74
Ing-Marie Enmalm	redovisning	08-466 24 78
Bo Jernberg	redovisning, personaladmin.	08-466 24 73
Per Lagerberg	fastighet, inköp, vaktmästeri	08-466 24 14
Johan Lilja	datatekniker	08-466 24 71
Elisabeth Lindgren	redovisning	08-466 24 77
Annika Marshall	reception	08-466 24 00
Marie Norin	kanslist	08-466 24 19
Anneli Åberg	datasupport, medlemsregister	08-466 24 72

POSTADRESS: Box 760, 131 24 Nacka • BESÖKSADRESS: Planiavägen 13, Nacka • E-Post: kansli@dik.se • www.dik.se

TELEFON vx1: 08-466 24 00 • TELEFAX: 08-466 24 13

E-POST TILL ANSTÄLLDA PÅ KANSLIET: fornamn.efternam@dik.se

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR SVENSKA LOGOPEDFÖRBUNDET

Fr v Ingrid Kongslöv, Camilla Linnander, Inga-Maj Lundmark, Gunilla Ask, Raffaella Öckinger, Birgitta Rosén-Gustafsson, Elisabet Lundström.

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

2000-11-11- 2003-03-19

Birgitta Rosén-Gustafsson, ordförande
Inga-Maj Lundmark, vice ordförande,
kassör

Ingrid Kongslöv, sekreterare

Camilla Linnander, kursansvarig

Gunilla Ask, kontaktpersonsansvarig

Elisabet Lundström, ledamot

Ellinor Fahlstedt, ledamot t o m januari
2002

Saga Öfors ordinarie ledamot fr o m
februari 2002

Maria Nordenberg, studentledamot
t o m december 2001

Jenny Sandberg, studentledamot januari
2002 - oktober 2002

Raffaella Öckinger, studentledamot
fr o m november 2002

SUPPLEANTER

Saga Öfors t o m januari 2002

Christina Lindhe

Barbara Eberhardt

SAMMANTRÄDEN

Styrelsen har under mandatperioden sammanträtt sammanlagt 15 ggr. Majoriteten av mötena har förlagts till Akademikerhuset, Nacka. Styrelsen har också haft ett internat i Skanör samt ett utlandsinternat i Dublin, Irland. Ett styrelsemöte ägde rum under det av DIK anordnade utlandsinternatet på Mallorca. Två styrelsemöten har ägt rum i Linköping.

REVISORER

Gunnel Nordqvist-Karlsson

Astrid Frylmark

REVISORSSUPPLEANTER

Monika Bergel

Birgitta Henning

VALBEREDNING

Christina Hougaard

Anna-Lena Dynesius

Lotta Sjögren

Fredrik Thurfjell

MEDLEMSANTAL

030131 hade SLOF 1045 medlemmar,
varav 161 studenter

MEDLEMSAVGIFTER

Medlemsavgifterna har varit oförändrade sedan 1994. För yrkesverksamma med högre avgift är avgiften 167 kr/mån. För yrkesverksamma med lägre avgift är avgiften 100 kr/mån. För studenter, pensionärer och övriga utan inkomster är medlemsavgiften 120 kr/år.

Medlemsavgiften till AEA /Akademiernas Erkända Arbetslöshetskassa) höjdes 2003 till 86 kr/mån.

☛ FÖRBUNDSMÖTE

Förbundsmötet hölls 2000-11-11 i Akademikerhuset, Nacka.

☛ LOGOPEDNYTT

Nina Linjer och Annika Sönnerhed har varit redaktörer för förbundets medlems-tidning Logopednytt.

Logopednytt utkommer med 9 nummer/år och trycks som tidigare av Nordisk Bokindustri AB. En förbättring beträffande layout har genomförts under perioden.

Logopednytt är en viktig kanal för den interna opinionsbildningen. Styrelsen har publicerat artiklar om löneförhandling, arbetssituation, ambitionsnivå, gränssättning. Styrelsen har också fortlöpande informerat om sin verksamhet och om det internationella arbetet främst inom CPLOL. SLOFs enkät om logopeders arbetsmiljö har redovisats under perioden. Två temanummer har utgivits; om privatlogopedi (nr 3/01) och om habilitering (nr 5/02).

☛ KONTAKTPERSONER

SLOFs kontaktpersoner är styrelsens länk till och från medlemmarna. Under 1998-2000 gjordes en systematisk satsning på att rekrytera kontaktpersoner och att intensifiera kontakten till och från styrelsen. Denna satsning visade sig falla väl ut. Under 2001 började emailkontakten med kontaktpersonerna fungera bra. Sedan dess fungerar informationen till och från kontaktpersonerna i första hand per email. Namn och emailadress till kontaktpersonerna publiceras numera också i Logopednytt för att underlätta medlemmarnas kontaktvägar. Informationen från styrelsen når fram till kollegerna via lässträffar. Styrelsen får också in nyheter, synpunkter, svar och frågor via kontaktpersonerna. På så sätt har medlemskontakten kommit närmare.

Ett nyhetsbrev från styrelsen skickas ut 4 gånger per år till kontaktpersonerna. Numera publiceras Nyhetsbrevet även på SLOFs webbsida.

Under 2002 anordnades kontaktpersonsträffar uppdelat på två tillfällen, en i Jönköping för logopedier i södra halvan av landet, och en i Stockholm, för logopedier i mellersta och norra delen av landet. Dessa arrangerades en heldag per ort. Genom uppdelningen blev gruppen lagom stor, vilket medförde att utrymmet för diskussion för var och en blev större. Vid båda tillfällen medverkade förutom SLOFs styrelseledamöter även DIKs ombudsman för utbildning och fackligt kunskapsutbyte. Information gavs bland annat om lönebildning. Många intressanta frågor väcktes av kontaktpersonerna under dessa dagar, framför allt om arbetsorganisation.

Även under 2002 fungerade email-kontakten väl och många kontaktpersoner har valt att stanna kvar i rollen som kontaktperson.

☛ FORTBILDNING

Den 1-2 februari 2001 anordnades SLOFs tredje stämma på Norra Latin i Stockholm i samarbete med Stockholm Convention Bureau. Totalt cirka 180 personer, d v s deltagare, SLOFs styrelse och studenter kunde lyssna på både svenska och utländska föreläsare. Deltagarnas utvärdering gav ett mycket gott betyg till stämman. Till höjdpunkterna, enligt deltagarna, hörde inledningstalare professor Pam Enderby från Storbritannien samt Mark Levensgood som avslutade dagarna. På utställningsdelen fanns 19 olika företag representerade, vilket är en viktig del av stämman. Denna gång hade vi hjälp av studenter från de olika utbildningsorterna. De hjälpte bl a till med att presentera föreläsarna.

I samband med att 2001 års stämma var avslutad påbörjades planering för stämman 2003, ett arbete som blir allt intensivare ju närmare dagen vi kommer. Nytt för årets stämma är att kursansvarig har varit arvoderad med fyra timmar /vecka halvåret som föregår stämman, en kostnad som ingår i budgeten för stämman. Årets stämma äger rum dagarna efter förbundsmötet på Malmö Börshus. Inledningstalare blir professor Carol Frattali, USA som kommer att prata om "Outcomes of care and evidence based practice".

28/11 2001 anordnades en kursdag om upphandling, för privatpraktiserande logopedier, på DIKs kansli i Stockholm. Under dagen föreläste bl a jurister samt Kiropraktorförbundets vice ordförande.

Våren 2002 försökte vi anordna en kursdag om prioriteringar med logoped Gunnel Andersson-Wallgren samt riksdagsman Leif Carlson, som suttit med i prioriteringsutredningen. Pga för få deltagare fick den dock ställas in. Däremot kunde den genomföras 28/8 med ovan nämnda föreläsare.

☛ PR-MATERIAL

Styrelsen fick av förbundsmötet 2000 i uppdrag att producera ett PR-material om logopedyrket. SLOF har länge saknat ett enhetligt material för att sprida information om yrket bland allmänheten.

Under mandatperioden har vi arbetat intensivt med att iordningställa materialet. Bidrag har sökts och beviljats från Laryngfonden. Många kontakter har tagits med reklambyråer, tryckerier, konsulter. Tyvärr visade det sig att den byrå som först anlätades inte motsvarade våra förväntningar, varför kontraktet sades upp. Detta har gjort att arbetet tyvärr dragit ut på tiden.

Under 2002 kom styrelsen i kontakt med en reklambyrå, McCann i Malmö, som hade mycket professionella och nytänkande idéer. Styrelsen har sedan i höstas arbetat med att ta fram texter m m för att som steg ett ta fram kort i A5-format vilka kortfat-

tat beskriver nio olika logopediska diagnosområden. Korten kommer att presenteras på förbundsmötet. Förhoppningen är att vi skall kunna gå vidare och trycka även en mera omfattande broschyr om yrket. Tyvärr tillåter inte våra ekonomiska ramar detta för tillfället.

Under slutet av mandatperioden har en sk verktygslåda för logopedier börjat sammanställas. Den innehåller diverse olika matnyttig information för medlemmarna om logopedyrket samt om SLOFs och DIKs verksamhet. Materialet kommer att läggas ut på SLOFs webbsida.

Styrelsen har köpt in ett antal reklamprodukter med SLOFs logga på från Paradisverkstaden på Öland.

Styrelsen har ansökt om varumärkeskydd för SLOFs logotype, vilket innebär att bara material som officiellt godkänts av SLOF får innehålla logotypen.

☛ HEMSIDAN

Elisabet Lundström har varit styrelsens representant i DIKs webgrupp. Under perioden har en omfattande förändring av DIKs webbsida skett, så också av SLOFs. SLOF har utökat informationen på webbsidan och kommer inom kort att byta domännamn till www.logopedforbundet.se Medlemssidorna, d v s de sidor som kräver individuell inloggning har också förbättrats under perioden. Här finns bl a aktuell lönestatistik - med tillgång till SACO lönesök - och bra information om arbetsrättsfrågor.

☛ DELFÖRENINGAR OCH INTRESSEGRUPPER

Styrelsens strävan har varit att försöka förbättra och förenkla kontakten med intresseföreningarna/delsektionerna. Dyslexinätverk har bildats dels på initiativ från logopedier på Danderyds sjukhus, dels av kollegor i samband med utbildningsdag om dyslexi i Sörmland. Under perioden har styrelsen endast haft kontinuerlig kontakt med PLOG och SLOG, vilka har en fungerande verksamhet. Viss kontakt har styrelsen också haft med CHLOG, de cheflogopedier i Sveriges cheflogopedgrupp som tillhör SLOF. Styrelsen bistod också det nybildade nätverket för röstlogopedier, RÖS, med hjälp vid arrangerandet av en kursdag i Akademikerhuset i januari 2001. Övriga intressegrupper förefaller inte ha några aktiva nätverk. Trots upprepade upprop i Logopednytt har styrelsen inte fått något gensvar. Vi vill därför rekommendera förbundsmötet att upplösa de delföreningar som inte har någon verksamhet, d v s de som i praktiken redan har upphört att fungera.

☛ STUDENTVERKSAMHET

Separat verksamhetsberättelse från SLOG publiceras i senare nummer av LN.

☛ GRUNDUTBILDNING

Styrelsen har haft fortlöpande kontakter med utbildningsanordnarna framför allt genom medverkan på de nationella utbildningsmöten som arrangeras årligen. Styrelsen anmälde till mötet 2001 flera punkter; jämförelse av innehåll i logopedutbildningen på de olika utbildningsorterna (initiativ från SLOG), anställning av logopedstudenter på ordinarie logopedtjänster, sommarjobb för logopedstudenter som kan tillgodoräknas som praktik. Vid utbildningsmötet 2002 redogjorde styrelsen kort för SLOFs enkät om logopeders arbetsmiljö.

☛ SLOFS SPECIALISTRÅD; REDOVISNING AV UTREDNINGSBETE 2000-2002

Efter förbundsmötet i november 1998 beslöts att via Logopednytt be medlemmarna nominera personer till specialistrådet. Detta upprop skedde under tidig höst 1999 och i november samma år tillfrågades de föreslagna. Efter att en person tackat nej till uppdrag och ytterligare en tillfrågats formerades rådet. Kontaktperson och sammanställande från SLOFs styrelse har varit Elisabet Lundström.

Specialistrådet har under perioden 2000-2002 bestått av:

Elisabeth Ahlsén, Institutionen för lingvistik, Göteborg
Birgitta Henning, Logopedmottagningen Jönköping
Birgitta Johnsen, Logopedverksamheten Gävleborg
Ellika Schalling, Enheten för logopedi och foniatri, Karolinska Institutet

Rådet har sammanlagt setts personligen vid tre tillfällen; två tillfällen hösten 2000, samt ett tillfälle i maj 2001. Däremellan har kontakt skett via email. Efter mötet i maj 2001 bestämdes att nytt möte skulle ske efter att information om hittillsvarande arbete redovisats i bl a Logopednytt.

Artikel i Logopednytt hösten 2001, inkluderande sk RAM-förslag till upplägg av specialistutbildning.

Redovisning på utbildningsmötet i Umeå oktober 2001.

Redovisning på Cheflogopedmöte i november 2001.

Styrelsen och undertecknad har efter dessa möten avvaktat kommentarer från medlemmar i landet. Två (!) kolleger har hörts av direkt. Inga kommentarer har kommit via kontaktpersoner eller logopedgrupper från olika regioner. Det har överhuvudtaget varit väldigt få kommentarer från medlemmar efter att nominering till specialistråd skett hösten 1999. Efterfrågan på formaliserad specialistutbildning har möjligen avstannat något. Många medlemmar med äldre treårig utbildning har dock själva gått vidare med komplettering upp

till magisternivå, vilket i sig är mycket glädjande. Ett ökat antal logopedier med magisterkompetens och långvarig arbetslivserfarenhet ökar möjligheten till fler handledare på grundutbildningsorterna och i deras närliggande regioner.

Specialistrådet har efter maj 2001 inte träffats men via emailkontakt sammanfattat sitt arbete i ett reviderat sk RAM-förslag. Sammanfattande kommentarer (som ej tas med här i sin helhet) visar dock att det kvarstår mycket arbete vad gäller administrationen kring en kontinuerlig och fungerande specialistutbildning. Det återstår många frågor om hur smalt/brett området för specialisering skall vara samt var och med vilka ekonomiska medel specialistutbildning skall kunna ske. Styrelsen har inte för avsikt att med någon ny proposition föreslå en fortsättning av specialistrådet arbete i nuvarande form. Utifrån kontakter med utbildningsorterna samt grad av intresse och efterfrågan hos medlemmarna kommer SLOFs styrelse att arbeta vidare med frågan.

☛ ARBETSGRUPPEN FÖR PRIORITERINGAR

Förbundsmötet beslutade att uppdraga åt styrelsen att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att studera den prioritetsutredning som riksdagen antagit och analysera denna ur ett logopediskt perspektiv. Deltagare i arbetsgruppen har varit: Inga Maj Lundmark och Gunilla Ask (SLOFs styrelse), Britt Hedin, Monica Björn, Mats Nordström - Wallner, Käte Alrutz och Gunnel Andersson - Wallgren som bidrog med sakkunskap från sitt tidigare arbete inom Socialstyrelsen. Gruppen hade tre möten där en analys genomfördes och ett förslag på tolkning för logopedisk verksamhet lades fram. Arbetsgruppens arbete resulterade i en kursdag som refererades i Logopednytt.

☛ KONTAKTER MED SOCIALSTYRELSEN

Styrelsen har under mandatperioden haft ett flertal kontakter med Socialstyrelsen:

- angående Riksstroket och den nationella handlingsplanen för strokerehabilitering
- möte med direktör Nina Rehnqvist, Claes Tollin och Åsa Ekman där evidensbaserad logopedi och kvalitets-säkring diskuterades. Även konsensus runt dyslexi diskuterades.
- deltagit i arbetsgrupp för att stärka barnkompetensen inom sjukvården

Följande frågor har också drivits av SLOF gentemot Socialstyrelsen:

ICF

SLOF har bevakat och närvarat vid de kongresser och seminarier som Epidemi-

ologiskt Centrum inbjudit till kring arbetet med översättning och anpassning av ICF, klassifikation av funktionstillstånd och funktionshinder. SLOF blev dock aldrig tillfrågade att medverka och tillföra logopedisk kompetens i översättningsarbetet. SLOF fick genom sitt europeiska samarbete i CPLOL, där logopediterminologin i ICF aktualiserades, tillgång till information av Jane Lux, amerikansk logoped som arbetat med systemet inom WHO. Enligt Lux hade varje land/språkgrupp skyldighet att i översättningsarbetet involvera kompetens från berörda yrkesgrupper. SLOF reagerade med skrivelse till Epidemiologiskt Centrum att så inte hade skett i Sverige. Även ansvarige Dr Bedirhan Ustun på WHO-kontoret i Genève kontaktades. Genom att han i sin tur kontaktade Epidemiologiskt Centrum fick SLOF sommaren 2002 ett skriftlig ursäkt från Epidemiologiskt centrum att inte logopedin fått möjlighet att medverka i översättningen. Det är SLOFs förhoppning att våra möjligheter att påverka arbetet med ICF i och med detta skall förbättras.

KMÅ (KLASSIFIKATION AV MEDICINSKA ÅTGÄRDER)

SLOFs styrelse genom Elisabet Lundström deltog under våren 2001 vid två möten om klassifikation av åtgärder. Samtliga vårdförbund inom SACO samt från TCO deltog i dessa möten där diskussionerna främst gällde strukturen av åtgärdsklassifikationen och dess koder. Arbetet med klassifikationen har därefter skett på SoS utan direkt medverkan från vårdförbunden. Klassifikationen innebär ett rekommenderat sätt att koda åtgärder. IVästra Götalandsregionen har en logopedgrupp arbetat vidare med differentieringen av logopediska koder, dock ej på uppdrag av SLOF. Detta arbete beräknas vara klart under våren 2003.

KOMPETENSKRAV FÖR DELTAGANDE I "INVOLVING PARENTS AS LANGUAGE FACILITATORS", THE HANEN PROGRAM

Via en medlem kom det till styrelsens kännedom att de så kallade Hanenkurser som Kommunförbundet anordnar inte tar hänsyn till de kompetenskrav hos deltagarna som anges av upphovsmännen. Kurserna är ursprungligen tänkta enbart för legitimerade logopedier men Kommunförbundet vänder sig även till såväl talpedagoger som specialpedagoger. SLOF har skriftligen påpekat detta för såväl Kommunförbundet som för Socialstyrelsen. Socialstyrelsen har svarat att de inte kan påverka detta, Kommunförbundet har dessvärre inte besvarat brevet.

DYSLEXI

SLOF har upprepade tillfällen under pe-

rioden, såväl skriftligen som muntligen, varit i kontakt med Socialstyrelsen angående dyslexifrågan med önskemål om en kosensuskonferens i ämnet.

KOMPETENSKRAV FÖR UTLÄNDSKA LOGOPEDER

Inom CPLOL har frågan om språkkrav för utländska logopeddrivits. I skrivelse och muntligen har SLOF fört fram frågan om kompetenskrav för utländska logopeddrivits som arbetar i Sverige till Socialstyrelsen.

INTERNATIONELLA KONTAKTER

NORDEN

Styrelsen har varit inbjuden till och deltagit med en representant på ALFs (Audiologopedisk förbund) kongress i Danmark 2001. Ingrid Kongslöv har representerat SLOF.

Inga-Maj Lundmark deltog i Norsk Logopedlags kongress i Kirkenes, juni 2002.

SLOF har även fört diskussioner med NSLF (Nordiska Samarbetsrådet för Logopedi och Foniatri), ang tidskriften Logopedics, Phoniatics, Vocology, där önskemål fanns att SLOF skulle gå in i samarbetet och erbjuda medlemmarna prenumeration på tidskriften. Av ekonomiska skäl avböjde vi detta.

CPLOL

SLOFs ordförande har under perioden fortsatt som vice president, tillika ordförande för arbetsgruppen för Prevention, i CPLOLs styrelse. Styrelsen träffas ca 5 ggr/år, numera efter ett rullande schema i de länder som finns representerade i styrelsen. Sveriges logopeddrivits har genom CPLOL stora möjligheter att påverka det europeiska samarbetet.

Inga-Maj Lundmark och Elisabet Lundström har varit representanter i de andra två arbetsgrupperna inom CPLOL, vilka träffats fyra gånger under perioden.

Frågor om kompetenskrav för logopeddrivits inom EU, ETCS (se nedan), Europeiska handikappåret är frågor som drivits. Inom Preventionsgruppen har material producerats.

I oktober 2003 kommer Sverige att stå värd för CPLOLs General Assembly och planering pågår för närvarande.

Via CPLOL har kontakter knutits med olika logopedförbund inom Europa. SLOFs styrelse arrangerade i april 2002 ett styrelseinternat i Dublin, Irland. Förutom möte med Irlands logopedförbund besöktes logopedutbildningen på Trinity College.

ÖVRIGT

SLOF är också medlem i IALP (the International Association of Logopedics and Phoniatics). I augusti 2001 deltog Birgitta

Rosén-Gustafsson och Inga-Maj Lundmark, delvis med ekonomisk hjälp ifrån DIK, i IALPs kongress i Montreal, Canada.

Birgitta Rosén-Gustafsson deltog i november 2000 i Asha Convention (American speech, language and hearing association) i Washington DC. I samband med kongressen arrangerades även ett möte med s k CIAP, Council of International Presidents, d v s ordföranden i världens olika logopedförbund. Under Asha convention knöts bl a kontakter med Carol Frattali, som blir inledningstalare på Logopedstämman 2003.

Birgitta Rosén-Gustafsson har tillsammans med Laryngförbundets ordförande också besökt Tallinn, Estland, i november 2001. Syftet var att via estniska logopedkolleger hjälpa Laryngförbundet att knyta kontakter med laryngektomerade patienter inför Nordiska kongressen för laryngektomerade, som anordnades i september 2002.

REMISSER

Endast en remiss har besvarats av SLOF under mandatperioden:

”Mål i mun - förslag till handlingsprogram för svenska språket” SOU 2002:27.

UTSTÄLLNINGAR OCH MÄSSOR

- SACOs studentmessa, årligen.
- Bok- och Bibliotek tillsammans med DIK, september 2001.
- Dyslexikongressen i Stockholm ”Bli vän med det skrivna ordet”, augusti 2002, via Astrid Frylmark.

ORGANISATIONSÖVERSYN

Utlandsinternat på Mallorca om 1) tjänstekvalitet med professor Bo Edvardsson, Karlstads universitet samt 2) inledande arbete om DIKs organisationsöversyn.

DIKs organisationsöversyn har därefter publicerats som remiss och skickats till samtliga delföreningsstyrelser inom DIK. Alla medlemmar har också enskilt haft möjlighet att läsa och besvara remissen via DIKs webbsida. Svar ska vara förbundsstyrelsen tillhanda senast 15 mars detta år och SLOFs styrelse kommer i sitt svar bl a att ta upp SLOFs position inom DIK. DIKs kongress den 6-7 december 2003 kommer att behandla frågan om organisationsöversynen.

SLOFs anslag från DIK är inte konstruerat på samma sätt som inom övriga delföreningar. Istället för sedvanligt anslag utgår till SLOF ett årligt bidrag till Logopednytt. Det är viktigt att beakta att SLOF och det arbete som SLOFs styrelse kan göra är relaterat till rörelsekapitalet från produktionen av Logopednytt, d v s mellanskillnaden kostnad för tidningen och inkomst av annonser och prenumerationer. SLOF har via en skrivelse till DIKs förbundssty-

relse påtalat detta samt äskat sedvanligt delföreningsanslag. Förbundsstyrelsen avslog detta äskande. I skrivande stund är SLOFs ekonomiska situation under diskussion med ansvariga på DIK och kommande styrelse får fortsätta den påbörjade diskussionen.

SLOF HAR DELTAGIT I

- DIKs förbundsstyrelse med en plats.
- Vårdförbundsmöten med SACOs vårdförbund, kontinuerligt.
- DELFO-möten (möten för ordföranden i DIKs delföreningar).
- DIKs forskningspolitiska seminarium
- SFFLs kongress 2001 och 2002 (Gunilla Ask och Birgitta Rosén-Gustafsson).
- Nordiska kongressen för laryngektomerade, september 2002 (Birgitta Rosén-Gustafsson).
- Utbildningsmöte om logopedutbildningen i Linköping, 2001.
- Världskongressen för arbetsterapi 2002.

KONTAKTER MED

- Hälso o sjukvårdsnämnden i Stockholm angående upphandlingen av logopedi.
- Landstingsförbundet angående ”Vän-tetider i vården” - en datainformationsbas på internet. Kontakten överlämnades till Cheflogopedgruppen.
- Afasiförbundets kanslichef angående gemensamma frågor, Europeiska handikappåret.
- SACO angående logopedernas osynlighet på SACOs hemsida.
- Skolverket med önskemål om certifiering av språkförskolor.
- Högskoleverket (VHS) angående kompetenskrav för utländska logopeddrivits i Sverige.
- Riksförsäkringsverket angående vårdbidrag för språkstörda barn.
- Andra förbund; Vårdförbund inom SACO, SFFL, nordiska och baltiska logopedförbund.
- Universiteten bl a vad gäller ECTS, ett nytt EU-anpassat poängsystem för högskolestudier. Även inom CPLOL har denna fråga varit aktuell.

Styrelsen vill avslutningsvis tacka alla medlemmar och andra som på olika sätt hjälpt oss i vårt arbete. Dessutom vill vi tacka DIK, vårdförbunden och SACO för ett gott samarbete. Ett särskilt tack vill vi rikta till DIKs kansli för ovärderlig hjälp med allt praktiskt arbete.

För SLOFs styrelse
Birgitta Rosén-Gustafsson
Ordförande

Hur kan ICF påverka verksamheten på Afasifyren?

År 2001 utkom WHO med sin nya klassifikation ICF: "International Classification of Functioning, Disability and Health".

Det övergripande målet är att erbjuda ett samlat och standardiserat språk och en struktur för att beskriva hälsa och hälsorelaterade tillstånd" (ICF, svensk version, s 9). Man beskriver detta i två förteckningar: 1) kropps-funktioner och kroppsstrukturer samt 2) aktivitet och delaktighet. Den svenska översättningen finns nu att beställa eller hämta hem via Socialstyrelsens hemsida.

JAG HÅLLER MED Inga-Maj Lundmark och Birgitta Rosén-Gustafsson i SLOFs styrelse om att översättningens terminologi är bristfällig och ibland direkt felaktig inom vårt område (Logopednytt 2-02 och 3-02), men det positiva med ICF är att det kan ge oss ett annat perspektiv på rehabilitering.

I MIN DEL AV LANDET (Skåne) stannar oftast afasirehabiliteringen inom sjukvården och afasiterapin omfattar i huvudsak behandling av impairment (kroppsfunktionsnivå). Troligen beror detta på att vi endast har någon enstaka kommunlogoped som arbetar inom afasiområdet, men möjligen kan det också bero på att vi afasilogopeder begränsar afasi till ett neurolingvistiskt handikapp. Vi har inte för vana att bemöta afasins psykosociala följd. Det innebär att många personer med afasi får en bristfällig rehabilitering. Det finns dessutom ett antal personer med grav afasi som aldrig får nå-

gon afasiterapi överhuvudtaget, för att de bedöms som "icke behandlingsbara" om man utgår från perspektiv 1 enligt ICF och endast har "impairment induced therapy" att erbjuda. ICF kan alltså locka oss att öka fokuseringen på aktivitet och delaktighet, eftersom afasi oftast är ett livslångt handikapp.

JAG HAR NU ARBETAT på Afasifyren i ett år. Det intressanta med denna verksamhet är att den utgår från deltagarnas erfarenheter av att leva med afasi. Visst är man medveten om att afasin beror på en hjärnskada, men man är minst lika medveten om att afasin har sociala och psykologiska konsekvenser, samt att omgivningsfaktorer kan vara starkt begränsande i det dagliga livet. Verksamheten här skiljer sig avsevärt från afasiföreningarnas Prova-på-rum. Visst har vi språklig träning vid dator, men det vi framför allt erbjuder är möjlighet till socialt samspel. Vi utnyttjar alltså det sociala samspelet som en naturlig plattform för språklig träning. Vi har kommunikationsgrupper, studiecirklar, musikgrupp, tidningsgrupp, läsecirklar, datagrupp, internet, e-post, gympa o s v. Gemensamt för alla aktiviteter är att stödja och uppmuntra kommunikation. Även en mycket gravt afasidrabbad person har möjlighet att göra sig gällande här.

FÖR NÄRVARANDE har vi cirka 40 deltagare. De har sökt sig hit på olika sätt - man behöver alltså inte remiss. För det mesta har personerna dock sökt sig till oss på rekommendation från våra arbets-terapeut- och logopedkolleger på sjukhuset. Tillsammans med deltagaren sätter vi upp individuella mål. Någon deltar endast tre timmar i veckan och andra är här upp till femton timmar. Man kan stanna en termin eller flera år. Det finns således ingen tidsbegränsning och det kostar heller ingenting, om man är boende i Kristianstads kommun. Vi tar också emot deltagare från andra kommuner och

där betalar hemkommunen en avgift varje termin.

PERSONER SOM DELTAR i Afasifyrens verksamhet är själva aktiva i processen att byta fokus från att träna förlorad språkförmåga till en mer aktivitetsinriktad inställning. Det innebär att den afasidrabgade måste bearbeta sin sorg, sin identitet, sina förlorade förmågor, sina drömmar. Det handlar om att återfå sitt självförtroende och skaffa sig nya kunskaper. De anhöriga blir självklart involverade i processen. Afasiföreningen kan här ge ett socialt stöd och ett nytt socialt nätverk.

AFASIFYREN DRIVS AV Kristianstads kommun, Region Skåne (landstinget), Afasiföreningen och Furuboda folkhögskola. Arbetet här styrs av deltagare, volontärer från Afasiföreningen och två anställda; en arbetsterapeut och jag som är logoped. Det är ett ovanligt samarbete som ibland kan vara knepigt, eftersom gränsdragningen mellan frivillighet och professionellt ansvar måste förtydligas.

ATT ANVÄNDA IDÉERNA i ICF innebär en utmaning för vår profession, men jag kan också föreställa mig att en del av er tycker att jag slår in öppna dörrar. Hör gärna av er med synpunkter och erfarenheter av liknade samarbetsformer.

Inger Gillholm
Logoped, Afasifyren, Kristianstad
inger.afasi@telia.com

Afasifyren startade som ett projekt 1996. Initiativtagare var Afasiföreningen i Kristianstad, Rehab-medicinska kliniken, Kristianstads kommun och logopederna på Furuboda folkhögskola, Stefan Mathisson och Håkan Larsson.

Måste man stava rätt för att bli förstörd?

"Words spoken are symbols or signs of affections or impressions of the soul; written words are the signs of words spoken"

Aristoteles; ur De Interpretatione

Då jag första gången läste dessa ord blev jag LYCKLIG. Ja, ord kan göra mig lycklig. Ord betyder mycket för mig. Jag samlar på formuleringar; poetiska vändningar som smakar gott i munnen då jag säger dem, men också ord som på papperet via mina ögon talar till hjärna och hjärta och vid sällsynta tillfällen känns i hela kroppen.

DÅ VITALAR KAN de flesta av oss ge orden ytterligare en dimension genom att med rösten förmedla och förstärka känslan bakom orden. Då vi skriver är detta inte lika lätt. Att i sin skrift vara tydlig och på samma gång hitta en "egen ton" är en utmaning, inte bara för den som kallar sig författare. "Skriften är handens röst" stod det på en tavla på Umeå Bildmuseum, en tavla gjord av Mikael Lönn. Vad händer då händer inte fungerar? Vad händer då signalerna från hjärnan som ska tala om för händerna att och hur de ska skriva, av olika anledningar har svårt att nå fram?

TINA MAGNUSSON, logoped på Tal, Musik och Hörsel på KTH i Stockholm undersöker skriften och människors svårigheter med att skriva i sin licentiatavhandling, "Assessment of writing difficulties and evaluation of computerized writing support" (framlagd den 8 november 2002). Det var i inledningen till hennes avhandling som citatet av Aristoteles fanns - avhandlingen är skriven på engelska och därför fick också citatet stå som det stod.

JAG HAR INTE FÖR AVSIKT att redovisa alla resultat och fakta från Tinas undersökningar utan endast ge en kort resumé och några personliga reflektioner om sådant jag själv fann intressant. Avhandlingen består av fyra artiklar som på olika sätt tar upp skriv- och stavningssvårigheter samt utvärderar datoriserat skrivstöd. Försökspersonerna i undersökningarna har varit människor med

påverkan på sin rörelseförmåga, framför allt till följd av CP-skada. Några av dessa visade sig också ha läs- och skrivsvårigheter vilket naturligtvis bidrog till ytterligare utmaningar vad gäller skrivning och berättandeförmåga.

DET KAN VID EN FÖRSTA anblick på innehållet i respektive artikel synas som en mycket tekniskt inriktad avhandling men flera av artiklarna innehåller också värdefulla tankar om textinnehåll och förmåga att via skriften förmedla sina tankar. Inledningen till Tinas arbete var en studie om hur s k prediktionsprogram kunde användas av personer med rörelse- och skrivsvårigheter och om ett sådant program ledde till att skrivaren minskade antal tangentnedslag och därmed sin skrivtid. Prediktionsprogram innebär ju att man efter endast några tangentnedslag får förslag på ord som börjar på de bokstäver man skrivit och att man kan välja ut hela ordet. Låter väl underbart?! Eftersom människor med CP-skador är en lika varierad grupp som människor utan CP-skador blev resultaten av utvärderingen därefter, d v s mycket varierande. Det som kunde ha varit en bra hjälp uppskattades inte av alla och de försökspersoner som visade sig ha läs- och skrivsvårigheter var inte alltid hjälpta av förslagen - "ordlistan" förutsätter ju en bra förmåga att korrekt avkoda vad som står.

I ARTIKEL NUMMER TVÅ följdes en person med läs- och skrivsvårigheter longitudinellt under 13 månader där han varje månad fick skriva en text med ett givet ämne under 40 minuter. Situationen varierades vad gäller skrivhjälp; ibland användes endast vanligt ordbehandlingsprogram, ibland ordbehandlingsprogram kombinerat med prediktionsprogram och vid vissa tillfällen ytterligare hjälp i form av talsyntesstöd, d v s ordlistan i prediktionsprogrammet läs-

tes upp av en talsyntesstyrd röst. Personens texter utvärderades dels vad gäller olika sorters stavningsfel enligt en metod jag inte närmare går in på, dels av en läsbedömar-grupp bestående av logoped, lingvister och tekniker med kunskap i språkteknologi och fonetik. Läsbedömningen innebar att på en skala från 1-10 (med 1 som sämsta resultat) bedöma skrivarens "förståelighet", stavningsförmåga, grammatiska förmåga, ordförråd och till sist ett mer övergripande "allmänt intryck" av texten.

RESULTATEN IFRÅGA OM stavningsfelen var kanske inte så förvånande, personens stavfel minskade betydligt och på flera sätt med hjälp av enbart prediktionsprogrammet men minskade än mer då han fick höra orden läsas upp - att höra orden gjorde framför allt valet av ordform lättare. Resultaten av läsbedömningen är desto intressantare i mitt tycke. Bedömningarna varierade mycket både inom och mellan bedömare och många av de som deltog upplevde att det var svårt att bedöma texterna. Kommentarer fälldes om att "det måste vara fler än en person som skrivit de olika texterna" och att vissa texter "måste ha konstruerats enbart för att visa på varianter av felaktigheter" eller att texterna "inte var verkliga"! Dessa kommentarer återspeglar säkert både skrivarens varierande "skrivämne" och varierande skrivhjälp (prediktion och talsyntes). Ett intressant resultat var att samma text kunde få höga poäng på "förståelighet" men låga poäng på "allmänt intryck". Bedömarna förstod innehållet men tyckte ändå inte att det var en bra text. Detta visar - tyvärr - det som många personer med skrivsvårigheter upplevt och upplever, nämligen att alla deras stavfel gör att ett gott textinnehåll döljs av en bristfällig textform. Trots att bedömarna (med sin utbildningsbakgrund!) borde kunna skilja på innehåll och form bekräftades denna uppfattning - den som inte kan

Fortsatt samspråk efter avslutad examination mellan licentiaten Tina Magnusson till vänster och opponenter Elisabeth Ahlsén till höger. Däremellan Tinas dotter.

stava rätt kan inte heller berätta något bra! Precis som Tina själv skriver så kan man dra parallellen till det som människor med artikulations- och röstbesvär ofta påtar: att deras avvikande röst och tal leder till att de anses som mindre intelligenta, att andra inte lyssnar till innehållet i det som sägs utan endast lyssnar på hesheten, dialekten, artikulationsavvikelsen eller vad som nu "fe-las". I min vardag som röstlogoped är detta något jag ofta får höra från mina patienter.

I ARTIKEL TRE I AVHANDLINGEN användes samma material som i artikel nummer två men med frågeställningen om långtids-

användning av ordprediktionsprogram successivt kunde minska tiden det tar att skriva. Resultaten här överensstämde med sådant som också framkom i studie/artikel ett; att antal tangentnedslag minskade över tid men att detta inte automatiskt ledde till en förkortad skrivtid.

DEN SISTA ARTIKELN BERÖR det svåra ämnet utredning av läs- och skrivsvårigheter, dess testprocedurer och tillförlitlighet. Vad finns det för testmaterial som kan användas på personer med CP-skador? Vilken är orsaken till läs- och skrivsvårigheter hos personer med CP-skador - skadan i sig, brist-

fälliga språkliga kunskaper (d v s "vanlig" språkstörning) eller någon sorts "parallell" skada till den ursprungliga hjärnskadad. Jag märker att mina bristfälliga kunskaper inom dyslexi-området skiner igenom här och att jag svårigen kan sammanfatta Tinans intressanta frågor. De generella frågorna om dyslexi och dess utredningsformer är dock högaktuella, det visar ju inte minst ett flertal artiklar i höstens nummer av Logopednytt. Tinans artikel kan gärna läsas som ytterligare ett inlägg tycker jag.

DET VAR MYCKET ROLIGT att få tillbringa en grå fredagseftermiddag i november på ett spännande licentiatseminarium! Diskussionen och samtalet som utspann sig mellan Tina och hennes eminenta opponenter, professor Elisabeth Ahlsén från Göteborg, gav många nya tankar även för mig som inte alls arbetar inom detta område. Nämnas bör även Tinans handledare Kerstin Nauclet och Sheri Hunnicutt. Logopedi, lingvistik och språkteknologi förenade i ett mycket läsvärt tvärvetenskapligt avhandlingsarbete!

Elisabet Lundström

Ni som vill läsa avhandlingen i sin helhet ombuds kontakta Tal, Musik och Hörsel via deras webbsida www.speech.kth.se

Rekommenderade arvoden 2003

Allt fler logopeder kontaktar förbundet för att få råd om vilka arvoden som gäller för extrauppdrag och föreläsningar. Vi publicerar här åter några riktlinjer och rekommendationer som förbundet har tagit fram. Observera att rekommendationerna är allmänna och ska användas som en utgångspunkt. Du måste ta hänsyn till uppdragets art och omfattning, din egen erfarenhet och kompetens. Gäller det ett längre, regelbundet åtagande brukar timarvodet vara lägre än vid t ex enstaka föreläsningar. Principen ju längre avtal desto mera rabatt brukar kunna tillämpas. Det innebär nämligen för en egen företagare trots allt en viss trygghet att ha ett längre avtal.

Det är viktigt att du har gjort upp arvodets storlek innan du utför uppdraget. Kontakta gärna DIKs kansli eller SLOFs styrelse om du behöver ytterligare råd och hjälp.

Konsultuppdrag: lägst 800 kr/timme, lägst 10.000 kr/dag. Föreläsningar och handledning brukar vanligen vara dyrare

än regelbundna, längre konsultuppdrag.

Beloppen inkluderar förberedelser och efterarbete, däremot ingår ej ersättning för restid. Om restiden överstiger en timme kan 250 kr/timme vara rimligt. Eventuella resekostnader betalas av uppdragsgivaren.

Semesterersättning ingår i beloppen.

Observera att sociala avgifter ingår i beloppet, däremot inte moms. Om du inte har en egen firma och således får ersättning som lön, får du minska beloppet med motsvarande procentsats. Under år 2003 är den lagstadgade arbetsgivaravgiften 32,82%. Om du har egen firma (F- eller FA-skattesedel) måste du registrera dig för moms. Momsnumret ska du skriva på fakturan.

För sk stafettuppdrag, d v s om du arbetar regelbundet, sammanhängande på ett annat ställe än din ordinarie arbetsplats (t ex ett antal veckor per år), ligger timarvodena på minst ca 600 kronor inkl sociala avgifter men exklusive moms per timme, d v s från 24 000 kr/vecka. Resa och boende betalas vanligen av arbetsgivaren. I vissa fall betalas också traktamente ut. Rikt-

linjerna här är att lönen åtminstone skall vara den dubbla jämfört med en ordinarie anställning, eftersom detta arbetssätt är mera krävande och ställer stora krav på flexibilitet och samarbetsförmåga. Om du inte har eget företag och arbetsgivaren betalar dina sociala avgifter, är motsvarande timpenning lägst 300 kr/tim, dvs 12 000 kr i lön/vecka.

Observera att de rekommenderade arvodena avser extrauppdrag. Kollektivavtalsreglerade arvoden finns bl a för föreläsare inom kommunal högskola (AFH) och statlig högskola. Kontakta DIKs kansli för ytterligare information om dessa avtal.

Slutligen är det alltid en fråga om förhandling innan du godtar ett uppdrag eller ej. Ett skriftligt avtal med vilka villkor som gäller är bra att ha. Tänk noga igenom hur mycket tid du totalt kommer att få lägga på uppdraget och tacka inte ja till ett för lågt arvode!

Birgitta Rosén-Gustafsson,
Ordförande, SLOF
Ulrika Larsson, DIK

Insatserna för barn med språkstörning intensifieras

Barn med språkstörning är ett treårigt samarbetsprojekt mellan Riksförbundet DHB och Afasiförbundet/Talknuten. Genom detta samarbete finns nu möjligheten till intensivare och effektivare insatser för barn med språkstörning och deras föräldrar.

Projektet kommer att innefatta flera olika delar som bland annat innebär att sprida kunskap och information om språkstörning och att arbeta med påverkansarbete för denna målgrupp. Tanken är också att utveckla stödformer för föräldrar och genomföra olika former av utbildningar.

ATT SPRIDA KUNSKAP och information om språkstörning till föräldrar och närstående är viktigt. De flesta barn med språkstörningar omfattas inte av barn- och ungdomshabiliteringens verksamhet och därför upplever många föräldrar att det är svårt att få information och stöd idag. Det är också viktigt att nå ut med information om språkstörning till olika personalgrupper inom förskola, skola och fritid. Ett sätt att sprida kunskap och information är att använda sig av IT-tekniken. På hemsidan www.sprakstorn.org kommer information om språkstörning, vilket stöd som finns i samhället samt kontinuerlig uppdatering av projektets arbete att finnas.

EN TANKE MED PROJEKTET är att skapa en expertpanel på nätet bestående av t ex logoped, specialpedagog och kurator. Denna expertpanel kommer att finnas tillgänglig för medlemmar, där medlemmarna kan få svar på eventuella frågeställningar man har kring språkstörning. Planer finns också på att ta fram en bok om undervisning av elever med språkstörning, detta i samarbete med Specialpedagogiska institutets Resurscenter tal och språk. Projektet kommer också att anordna temadagar, i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan

och ABF, för personal inom förskola och skola.

OLIKA POLITISKA BESLUT har fattats under senare år som påverkar kommunernas verksamhet för barn. Bland annat har decentralisering av olika samhällsfunktioner inneburit att kommunerna idag själva ska klara förskola och skola för barn i behov av särskilt stöd. Som ett exempel på detta har riksdagen beslutat om en avveckling av skolverksamheten vid Hällsboskolan, för barn med språkstörning. Önskemålet i och med riksdagens beslut om avveckling är dock att kommunerna startar språk- och kommunikationsklasser för elever med språkstörning. Eftersom det i de flesta kommuner saknas kunskap om undervisning av elever med denna funktionsnedsättning är det viktigt att erfarenheter och kunskap kan föras ut till kommunerna.

Inom projektet finns planer på att, i samarbete med Resurscenter tal och språk, ta fram en bok om skolmiljön för och undervisning av elever med språkstörning. Tanken är att denna bok ska innehålla samlade erfarenheter av beprövad pedagogik, samarbete skola/föräldrar, läromedel, planering av skolgång etc som kan vara till hjälp och stöd för personal inom skolan som kommer i kontakt med elever med språkstörning. Boken är tänkt att skrivas ur ett brukarperspektiv, d v s utifrån elevens, föräldrarnas och personalens perspektiv

Inom projektet kommer också en förstudie till en mer omfattande livskvalitetsstudie av levnadsvillkoren för personer med grav språkstörning att genomföras. En kartläggning av levnadsvillkoren kan komma

FOTO: SOFIE WIKSTRÖM

att utgöra ett viktigt underlag för framtida påverkansarbete på såväl lokal, regional- och riksnivå.

TIDIGARE HAR Riksförbundet DHB och Afasiförbundet/Talknuten arbetat med att bilda föräldranätverk. Detta arbete kommer att fortsätta i samarbete med logopeder. Tanken är att nätverk bildas lokalt runt om i landet genom informationsmöten som anordnas av projektet Barn med språkstörning. Genom att skapa mötesplatser via Internet kommer föräldranätverk och enskilda medlemmar kunna ta kontakt med varandra på ett enkelt sätt, vid en tidpunkt som passar dem.

Regionala temadagar kommer också att anordnas för föräldrar till barn med språkstörning. Syftet med dessa temadagar är att förmedla kunskap och energi till föräldrar samt att ge möjlighet för redan bildade nätverk att träffa varandra. Förutom regionala temadagar kommer studiecirkelverksamhet och föreläsningar i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och ABF att

anordnas på flera håll i landet. Exempel på studiecirkelverksamhet kan vara kurser i Tecken som stöd. Även lägerverksamhet för familjer med språkstörda barn kommer att anordnas inom projektet.

TVÅ PROJEKTLEDARE på 75 % vardera kommer att arbeta i projektet Barn med språkstörning. Idag arbetar Sofie Wikström som projektledare. Hon kommer att ansvara för föräldranätverk och föräldrautbildning. Tills en ny projektledare kommer ansvarar dock Sofie för samtliga delar.

DEN SOM IDAG är medlem i Afasiförbundet/Talknuten eller i DHB kommer att fortsätta ha enkelt medlemskap. De nya medlemmar som tillkommer under projektets gång kommer att få dubbelt medlemskap, dock kommer man endast att betala en medlemsavgift. Som medlem kommer man att få:

- Fortlöpande information om projektet.
- Befintligt material som Afasiförbundet/Talknuten och Riksförbundet DHB har om språkstörning.

- Afasiförbundet /Talknutens förbundstidning "Afasinytt".
- Riksförbundet DHB:s förbundstidning "Dialog".
- Möjligheten att delta i föreläsningsserier och temakvällar.
- Möjligheten till lägerverksamhet för familjer med språkstörda barn.

Sofie Wikström
tel: 08- 545 663 66
e-post: info@sprakstorn.org
Hemsida: www.sprakstorn.org

Oralmotorisk samling på Danderyds sjukhus

Oralmotoriska samlingar har tidigare arrangerats av Mun-H-Center. I år arrangerades mötet i Stockholm. Tanken är att samlingarna skall vara en årlig sammankomst för tvärfackligt kunskapsutbyte inom ämnet oralmotorik.

Deltagare är logoped, tandläkare, dietister, ÖNH-läkare med flera.

Förmiddagen inleddes av näringskonsulent Charlotte Dröser från Semper som gav praktiska råd när det gäller konsistens och näringsanpassning för patienter med tugg- och sväljsvårigheter, samt dietist och produktspecialist Carola Bengtsson från Nutricia som pratade om energi- och proteinbehov vid olika tillstånd. Vi lärde oss bland annat att 1/3 av energibehovet hos ett barn behövs för en normal tillväxt. 65% av det totala energibehovet hos en måttligt aktiv vuxen person går åt till basal metabolism d v s så att organen fungerar normalt. Vid vissa sjukdomstillstånd, t ex cancer, är energibehovet ännu större, vilket man inte alltid tror. Dietisten har en viktig roll, det insåg vi efter de informativa föredragen.

KERSTIN CARLSTEDT, pedodontist vid Tandläkarhögskolan, Huddinge sjukhus, rapporterade från sin forskning om principer kring oralmotorisk behandling för barn med Mb Down. Kerstin har följt en grupp barn som fått gomplatta för att se vilken effekt den behandlingen har. Man kunde bland annat se en positiv effekt på mimik, habituell tungposition, läppaktivitet och läppslutning. Dock framhöll Kerstin att gruppen är mycket heterogen.

PÅ EFTERMIDDAGEN talade logoped Karin Bengtsson, Handikapp och språk, Karlstads universitet, om behandling med mutterplatta. Hon redogjorde för ett flerårigt projekt med träning med gomplatta för barn med Mb Down. Projektet består av två faser. I fas 1 får barnen 5 olika gomplattor utifrån en given tids- och utvecklingsplan. Användningen är här passiv. I fas 2 är plattorna individuellt utformade och skall användas aktivt i en träningsituation. Mer finns att läsa i "Samtal om tal" av Karin Bengtsson & Iréne Johansson, Institutionen för utbildningsvetenskap, specialpedagogik, Karlstad univ studies, 2002:16.

LOGOPED JONAS KARLING, ATOS medical, presenterade Therabite och Facial flex; träningshjälpmedel för bland andra vuxna patienter med Trismus, d v s begränsad käköppning. Normal käköppning är ca 45-55mm mellan framtänderna, ungefär 3 fingrars bredd.

EN ANNORLUNDA SYN PÅ gomplattor gavs av konstnär Dascha Esselius, som visade "Gomplatta förvandlad till konst". Det var resultatet av ett konstprojekt som pågick under 2002 inom Stockholms läns landsting, där bl a Talkliniken på Danderyds sjukhus ingick. Dascha Esselius fascinerades av gomplattorna som hon fotograferade i olika konstellationer och miljöer.

LOGOPED ANITA MCALLISTER, Oralmotoriska teamet, Talkliniken, DS talade om Oralmotorik och tonsillektomi, en pilotstudie som Anita gjort i samarbete med ÖNH-läkare Amelie Björlin. Anita poängterade att det är viktigt att inte bara titta på det intertonsillära utrymmet utan även undersöka tonsillernas utbredning i cranio-caudal och antero-posterior riktning. Klara medicinska indikationer för tonsillektomi är recidiverande tonsilliter och snarkningar/sömnapnéer. Ur oralmotorisk synpunkt kan man väga in dregling, otydligt tal, munandning och tungans viloposition.

SAMMANFATTNINGSVIS bjöd dagen på olika infallsvinklar, ökade kunskaper och inspiration för fortsatt arbete inom området oralmotorik. Birgitta Bergendahl från Jönköping antog utmaningen att anordna nästa års oralmotoriska samling den 12 mars 2004. Håll utkik på Mun-H-Centers hemsida.

Maria Andersson
Inger Åstrand Rydberg
Logoped
Oralmotoriska teamet
Talkliniken
Danderyds sjukhus

En värld av m

Huvudpersonerna Tess och Lisa.

Något så ovanligt som läs- och skrivsvårigheter på Filmhuset i Stockholm. Två flickor som just börjar läsa och skriva. Deras läs- och skrivsvårigheter är mycket olika. Goda råd om hur man kan hjälpa barn med läs- och skrivsvårigheter.

HC Andersen figurerar också i filmen.

Budskapet är att det inte är stora resurser, utan en attitydförändring, och samarbete mellan skola, barn och föräldrar, som krävs för att få till stånd "en värld av möjligheter" för den som har läs- och skrivsvårigheter. Filmen är gjord på beställning av det treåriga projektet LÄSK (LÄs och SKriv) som fått medel av Allmänna arvsfonden. Annabelle Rice står för regi och manus i mycket nära samarbete med LÄSK-projektet, som i sin tur är ett samarbete mellan tre föreningar, nämligen Föräldraföreningen för Dyslektiska Barn (FDB), Förbundet Funktionshindrade Med Läs- och Skrivsvårigheter (FMLS) och Svenska Dyslexiföreningen. Projektet, och en informationspärm som framställdes tidigare, presenterades i LN 1 -02.

INFORMATIONSPÄRMEN OCH FILMEN är en del av ett utbildningspaket som främst vänder sig till föräldrar men även till lärare och andra intresserade. Pärmen går att beställa hos FDB. Den går också att ladda ner från föreningarnas hemsidor. Filmen kan inte beställas ännu. Den ska kompletteras med ett studiehäfte eftersom det är meningen att den ska användas i studiecirkel. Efter berättelsen om de två flickorna uttalar sig fem olika experter på området;

Möjligheter...

Om en spelfilm om möjligheter har haft premiär i Stockholm. Filmen skildrar barn som börjat år 7. Båda har möjligheter, men deras liv ger goda exempel på hur barn med läs- och skrivsvårigheter lyfts fram.

hjärnforskare Martin Ingvar, speciallärare Margareta Sahlin samt logopederna Astrid Frylmark, Kerstin Olofsson och Bodil Andersson. Under våren testas studiepaketet i studiecirklar på ett 50-tal orter över hela landet i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och ABE. Efter sommaren kan vem som helst beställa film och tillhörande studiehäfte hos FDB.

FÖR MER INFORMATION, KONTAKTA:

Susanne af Sandeberg, projektledare
08-511 765 90,
susanne.af.sandeberg@telia.com

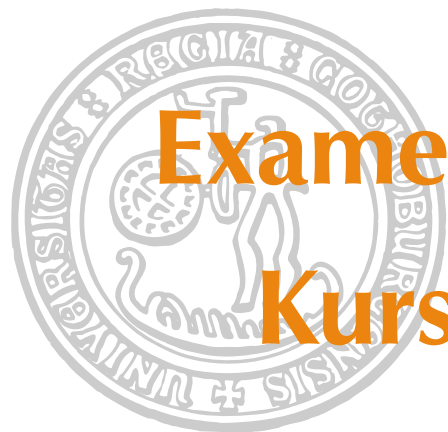
Förädraföreningen för Dyslektiska Barn, FDB
www.fdb.nu, 08-612 06 56,
dyslexi@fdb.nu

Förbundet Funktionshindrade Med Läs- och Skrivsvårigheter, FMLS
www.fmls.nu 08-665 17 00
skriv-knuten@fmls.nu

Svenska Dyslexiföreningen
08-728 68 25,
svenska.dyslexiforeningen@neuro.ki.se

Regissör Annabelle Rice.

Fortsättning på

Examensarbeten i logopedi

Kurs XII, Göteborg 2002

Här följer fortsättning av sammanfattningar av några av de senaste examensarbetena från Göteborg. Magisteruppsatserna kan beställas i sin helhet från Eva.Lundgren@logopedi.gu.se, tel 031-773 68 88.

Nr 120

Behandling med flexibel gomplatta vid grava artikulationssvårigheter hos normalbegåvade barn. En utvärdering.
*Sara Jacobsson
Jenny Kolterud*

En relativt stor grupp av de barn som går i behandling hos logoped är barn med grava artikulationssvårigheter. Dessa barn har stora behov av behandling och uppvisar ofta terapiresistens. För att underlätta artikulationen vid dessa svårigheter har gomplattor börjat användas alltmer som träningsredskap. Gomplattan kan, med hjälp av olika stimulatorer, hjälpa barnet att orientera sig och hitta rätt i munnen. Den typ av gomplatta som användes i denna studie har utvecklats i Sverige. Den har flexibla stimulatorer och kallas flexibel gomplatta eller "mutterplatta". Få tidigare vetenskapliga studier har utvärderat artikulationsbehandling med gomplatta.

Syftet med denna studie var att utvärdera artikulationsbehandling med den flexibla gomplattan vid grava artikulationssvårigheter hos normalbegåvade barn. Två försökspersoner, åtta år gamla flickor, deltog i studien som var uppbyggd enligt "single subject design". Kontroll ljud, vilka endast förekom i det speciellt framtagna test-materialet, användes. Efter fyra respektive tre "baselinemätningar" fick försökspersonerna behandling av två språkljud vardera under två behandlingsperioder. Totalt gavs behandling under 12 respektive 13 veckor. Under en period på fyra veckor togs behandlingen med gomplattan bort för att sedan åter sättas in. Under behandlingsperioderna fick försökspersonerna även

strukturerad hemträning. Uttalet av tränade språkljud och kontroll ljud testades och spelades in en gång per vecka under hela studien. Spontantal och komplexa ord spelades in tre gånger: före, under respektive efter studien. Ord för förstälighetsbedömning spelades in före och efter studien.

Vissa inspelningar av ordbenämningen slumpades ut och två logopeder transkriberade uttalet av målljuden i dessa. I resultatbearbetningen togs hänsyn till om varje enskilt uttal var korrekt eller felaktigt. Intrabedömarreliabiliteten var god, men interbedömarreliabiliteten för de analyserade språkljuden var vid flera bedömnings-tillfällen låg. Vad det gäller vissa tränade språkljud kunde en tendens till uttalsförbättring ses i enskilda enkla ord. Enligt bedömningarna av spontantal och flerstaviga komplexa ord som utfördes av fem logopedstudenter från termin åtta, förefaller försökspersonerna dock inte ha kunnat föra över dessa färdigheter till situationer som ställer högre krav på talet. Fem utomstående bedömare tog ställning till förstälighet för enskilda ord före respektive efter studien. Enligt dessa bedömningar var en av försökspersonerna betydligt lättare att förstå efter studien. Dessutom uppgav föräldrar och terapeuter att försökspersonerna hade blivit mer medvetna om olika språkljud och dessas artikulationsställen.

De resultat som framkom i studien styrker inte att gomplattan ger vare sig en omedelbar eller total uttalsförbättring. Förhoppningsvis kan behandlingsstudien ge uppslag till ny forskning inom området, vilket vore mycket värdefullt ur ett kliniskt perspektiv.

Nr 121

Can Rhythm Therapy improve language, communication and quality of life for people with aphasia?
Marika Schütz

Syftet med denna studie var undersöka om Ronnie Gardiners rytmterapi kan förbättra afasidrabbades språkliga eller kommunikativa förmåga samt stärka deltagarna psykosocialt.

Jazztrumslagare Ronnie Gardiner har genom flerårigt arbete med strokedrabbade och rytmik utarbetat en rytmterapi vars målsättning är att hjälpa människor som drabbats av stroke, utbrändhet, dyslexi, DAMP/ADHD eller motoriska störningar. I Göteborg har musikern och rytmterapeuten Ole Moe lett grupper i rytmterapi för strokedrabbade sedan 1999. Kurserna har varit mycket populära och deltagarna fortsätter gärna flera terminer. Tidigare studier har visat på förbättrad koordination, motorik, spatial förmåga, ordflöde samt psykosocial stimulans efter genomgången terapi. Då logopeder funnit metoden populär men utforskad vad gäller afasidrabbade kom ett uppslag att göra en studie över eventuella kommunikativa och språkliga effekter hos denna grupp.

Elva personer deltog under 8-10 veckor i Ronnie Gardiners rytmterapi. Urvalskriterierna var att deltagarna skulle ha en av logoped diagnosticerad kronisk afasi sedan minst ett år tillbaka. De fick inte ha kraftigt nedsatt syn eller hörsel eller lida av demenssjukdom. Under tiden då studien genomfördes skulle inte någon logopedträning ges. Studien består av en experimentell fallstudie där åtta av deltagarna ingår, samt en kvalitativ intervjudel.

Signifikant förbättring uppmättes på ordflöde. Övriga språk- och kommunikationstest visade något ökat medelvärde, dock ej signifikant förbättring. Enligt statistisk analys har det inträffat en försämring av upplevd livskvalitet på den sammantagna gruppen. Många faktorer påverkar dock upplevd livskvalitet. Intervju-svaren visade att en majoritet av deltagarna var nöjda med terapin. De tyckte ledaren var duktig och gruppsamvaron givande. Nio av elva deltagare vill fortsätta i terapi.

Nr 122 Den sagolika människan. Fonologiskt sena barns förhållande till folksagens teman och begrepp Elisabet Wiedel

Syftet med studien var att studera fonologiskt sena barns återberättande av folksagan samt att analysera hur de förhåller sig till sagans tema, begrepp och metaforer. I studien ingick 5 fonologiskt sena barn i 6-årsåldern samt en kontrollgrupp med 5 normalspråkiga barn. Studien utfördes på barnens förskolor. Vid två tillfällen höglästes två olika folksagor för varje barn. Barnen fick sedan frågan "Vad handlade den här sagan om?" med följdfrågor som stöd. Sedan följde frågor på sagans tema, begrepp och metaforer. Analysen innebar att antal berättelse-komponenter som barnen fått med räknades. En analys gjordes även huruvida barnen förstätt sagens budskap, lagt till egen information eller egna associationer vid återberättandet. Dessutom undersöktes mina frågor vid återberättandet samt barnens kroppskommunikation under en del av inspelningen.

Resultatet visade att fonologiskt sena barns återberättande inte skiljer sig från en normalgrupps vad det gäller antal berättelsekomponenter som inkluderas. Däremot gjorde försöksgruppen i högre grad egna associationer och la till egen information i sitt återberättande. Variationen inom grupperna var dock stor. Tydligt var att jag som utfrågare ställde betydligt fler frågor till gruppen med fonologiskt sena barn. De flesta frågorna var av öppen karaktär. Till kontrollgruppen ställdes flest ja/nej-frågor.

Vid frågor kring sagans tema, begrepp och metaforer svarade de fonologiskt sena barnen i mycket högre grad "vet inte" medan kontrollgruppen i högre grad gav korrekta förklaringar. Försöksgruppen gav generell korta och inte helt uttömmande förklaringar medan kontrollgruppen gav längre och mer uttömmande förklaringar. Försöksgruppen visade sig ha betydligt mer av kroppskommunikation än kontrollgruppen. Störst var skillnaden i gruppen hand/arm- och kroppsrörelser.

Nr 123 Attityd till tal och kommunikation hos barn och ungdomar med 22Q11-deletionssyndrom Irina Ristic Valeria Stoyanova

22q11-deletionssyndrom/CATCH 22 är ett syndrom med skiftande symptombild och varierande svårighetsgrad. Prevalensen är cirka 1 per 4000 nyfödda, vilket innebär att cirka 20 barn föds varje år i Sverige med detta syndrom. Typiska symtom är hjärtfel, infektionsbenägenhet, tal- och språksvårigheter, inlärningssvårigheter och beteendevikelser. Då syndromet är relativt ökänt och har en varierande klinisk bild är det i många fall barnens tal- och språksvårigheter som först väcker uppmärksamhet. Logopeders kunskap om syndromet kan underlätta diagnostiseringen.

Vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg och Drottning Silvias barn och ungdomssjukhus, Göteborg påbörjades 1997 en multidisciplinär studie i syfte att kartlägga symptombilden hos personer med 22q11-deletionssyndrom. Som ett led i kartläggningen pågår en undersökning av patienternas tal, språk och förståelighet vid mottagningen för logopedi och foniatry, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg. Föreliggande studie utgör en del av det pågående projektet.

Syftet med studien var att beskriva attityd till tal och kommunikation hos barn/ungdomar med detta syndrom. Undersökningen syftade också till att beskriva försökspersonernas bakgrundsfaktorer som könstillhörighet, ålder, skolform och velofarynxfunktion. Detta gjordes för att få en uppfattning om huruvida barnens/ungdomarnas egen attityd till sitt tal och sin kommunikation verkar vara relaterad till dessa bakgrundsfaktorer.

I studien medverkade 22 barn/ungdomar i åldrarna 10–20 år med fastställd diagnos 22q11-deletionssyndrom. För kartläggning av kommunikativa attityder användes en svensk översättning av The Communication Attitude Test (CAT). Bakgrundsinformation erhöles vid genomgång av journaler.

Kartläggningen visade att barn/ungdomar med 22q11-deletionssyndrom hade en mer negativ attityd till sitt tal jämfört med referensvärden för normaltalande barn. Vidare förelåg en statistiskt signifikant skillnad mellan könen beträffande attityd till tal och kommunikation. Pojkar visade en mer negativ attityd till tal och kommunikation än flickor. Graden av velofarynxinsufficiens påverkade inte attityden till tal och kommunikation hos dessa barn och ungdomar. En tendens noterades till mer negativ attityd vid stigande ålder samt hos barn som gick i särskola.

I diskussioner om hur information, be-

handling och omhändertagande bäst kan utformas bör dessa resultat tas i beaktande. En undersökning av en större patientgrupp är viktig för att kunna stärka resultaten.

Nr 124 Subglottalt tryck hos sex skådespelare under scenisk recitation Malin Abrahamsson

Skådespelare på våra teatrar i Sverige idag har i de flesta fall en gedigen utbildning från någon av landets scenskolor där de tränats i att använda röst och kropp för att nå ut med sitt budskap. Den typ av tal som används på teaterscenen, då man utan elektrisk förstärkning ska nå ut i stora lokaler, kan benämnas sceniskt tal och låter oftast på ett speciellt sätt.

Syftet med denna studie var att undersöka om tränade teaterskådespelare varierar sitt subglottala tryck när de agerar och i så fall var i texten dessa trycktoppar förekommer. Förutom detta var det också av intresse att studera om det fanns något samband mellan uppfattad betoningsgrad och trycktoppens relativa amplitud.

Mätningarna gjordes tillsammans med foniatry docent Stellan Hertegård och professor Johan Sundberg, och utfördes på Huddinge Universitetssjukhus. Av de sju försökspersoner som deltog i studien var fem tränade skådespelare som genomgått någon av landets scenskolor och i huvudsak försörjde sig på sitt skådespeleri. De övriga två utgjordes av a) en man som skådespelat i TV-serier samt b) försöksledaren (författaren). Dessa två hade inte samma typ av utbildning eller samma arbetssituationer som de övriga fem och fick därför tjäna som referens till att vara röstränad men inte så specifik.

Med hjälp av två tryckgivare, den ena i esofagus och den andra i den gastriska ventrikeln samt en mikrofon på fp:s huvud registrerades signaler då varje fp reciterade Karl XII av E. Tegnér, en fritt vald text eller monolog samt det spontanta som förekom under undersökningsproceduren. Med hjälp av programvaran Sound Swell Editor analyserades insamlad data.

Resultaten visade att de professionella skådespelarna varierade sitt subglottala tryck när de reciterade, men dessa tryckvariationer observerades även hos de mindre tränade talarna. Tryckbeteendet skiljer sig avsevärt mellan sceniskt tal och spontant tal för samtliga fp.

När det gäller trycktopparnas placering kan man dra slutsatsen att de förekommer på olika ställen för olika fp. Det fanns ett mönster hos de tränade skådespelarna att en större andel trycktoppar förekom på konsonanter jämfört med de mindre tränade talarna.

Det fanns inga tydliga tecken på något samband mellan trycktopparnas relativa amplitud (RA) och uppfattad grad av betoning

utan resultaten visar att betoningsgraden har mer att göra med stavelsernas duration.

Sammanfattningsvis kan sägas att nya fakta framkommit som belyser skillnader i det subglottala tryckbeteendet vid sceniskt tal och vid spontant tal och som har med behärskningen av andningsapparaten att göra.

Nr 125

Högre språklig förmåga hos personer med lindrig eller ingen kvarstående afasi. En jämförande studie med kontrollgrupp

Mårten Bucht
Martin Enblom

Högre språklig förmåga och subtila språkstörningar är ett område som fått ökad uppmärksamhet under senare år. Tidigare svenska undersökningar har med utgång från Testbatteri för bedömning av subtila språkstörningar (TBSS) sökt kartlägga flera neurologiskt skadade gruppers prestation på testet (MS och Parkinsons sjukdom). En "normalgrupps" prestationer finns också dokumenterade.

Den teoretiska bakgrunden bygger – starkt förenklat – på ett samspel mellan kognitiva och lingvistiska processer som i vissa språkuppgifter arbetar jämsides, och på tanken att andra strukturer än strikt kortikala också bidrar till detta processande. (Exempel på språkliga uppgifter som avses är förståelse av metaforer och förståelse av logikogrammatiska meningar.)

I föreliggande studie har 20 väl återställda afatiker (etiologi: stroke), undersökts och jämförts med 20 matchade kontrollpersoner. Prestationer på testbatteriet (TBSS) visar att det råder signifikanta skillnader när det gäller i stort sett alla del-

moment av testbatteriet. Försökspersonerna presterar signifikant sämre. I undersökningen har även afasitestet A-ning använts som ett uttagningssinstrument för deltagande i studien samt för att diskriminera för afasi. Även då de försökspersoner som ej hade någon afasi enligt A-ning jämfördes med kontrollgruppen förelåg signifikanta skillnader. En frågeställning som studien hade var huruvida försökspersonernas "prestationsprofil" skulle se annorlunda ut jämfört med kontrollpersonernas. Någon sådan profil stod ej att finna.

Korrelationsberäkningar med avseende på variablerna kön, ålder, utbildning och läsvanor gjordes för respektive grupp. Bland försökspersonerna visade sig utbildning ej korrelera signifikant med prestationen i TBSS. Däremot korrelerade läsvanor signifikant i flera deltest. För kontrollgruppen korrelerade utbildning starkt med läsvanor, samt var för sig med flera delmoment på testbatteriet. Antalet personer i respektive grupp är förhållandevis lågt men möjligen kan slutsatsen dras att läsvanor spelar en större roll för den här typen av uppgifter än utbildning. Vidare anser vi att resultaten visar att TBSS är ett väl fungerande instrument för att urskilja subtila språkstörningar hos före detta afatiker eller personer med afatiska restsymptom.

Nr 126

Språkförståelsen hos treåriga barn med läpp-käk-gomspalt (LKG)

Inger Gustavsson

Syftet med denna retrospektiva studie var att undersöka språkförståelsen hos ett antal tre-

åriga barn med läpp- käk- gomspalt (LKG).

Under en treårsperiod, 1996-1999, testades 65 av de 92 LKG-barn som kom till mottagningen för logopedi och foniatry, Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg, för rutinmässig treårskontroll, med språkförståelsedelen av Reynelltestet. Barn med annat modersmål än svenska och barn med känt begåvningshandikapp uteslöts ur studien. Några av barnen hade endast medverkat i delar av testet och uteslöts därför. Efter erforderliga exklusioner återstod 45 barn med olika spalttyper som kom att ingå i denna undersökning. Barnen delades in i grupper beroende på spalttyp (bilateral spalt, n=4, unilateral spalt, n=24, isolerad spalt i hårda och mjuka gommen, n= 13, samt isolerad spalt i mjuka gommen, n=4). Gruppernas medelresultat på Reynelltestet jämfördes dels med avseende på de olika spalttyperna och dels med en referensgrupp på 14 barn utan LKG. En jämförelse gjordes också med avseende på kön. Gruppen LKG-barn fick signifikant lägre medelpoäng på testet än gruppen utan LKG. Gruppen LKG-barn med isolerad spalt i mjuka och hårda gommen hade lägst resultat av de fyra spaltgrupperna men någon signifikant skillnad uppmättes inte mellan grupperna. Någon skillnad med avseende på kön fanns inte heller.

Resultatet av studien stödjer vikten av att man inkluderar hela den språkliga förmågan vid bedömning av LKG-barn och bedömer också parametrar som språkförståelse i samband med kontroll av talet. Kanske gäller detta särskilt barn med isolerad gomspalt som omfattar både hårda och mjuka gommen.

SACO Landet Runt

Under 2003 reser SACO landet runt för att diskutera angelägna frågor med medlemmar och andra från hela Sverige.

Mellan februari och november besöker vi nio städer från Malmö i söder till Luleå i norr.
Läs mer på www.saco.se/landet runt

Sundsvall, 26 februari	Norrköping, 22 oktober
Göteborg, 27 februari	Luleå, 6 november
Malmö, 10 april	Västerås, 19 november
Visby, 9 juli	
Halmstad, 18 september	
Växjö, 9 oktober	

Hjälp barn med cancer

 BARNCANCER FONDEN

POSTGIRO: 90 20 90-0

ANSLAGSTAVLAN

Finnes: Sommarjobbssugna studenter!

Hallå därute i Logoped-Sverige! I Göteborg finns nu ett gäng logopedstudenter som går termin 6 och ser fram emot att komma ut och jobba lite i sommar. Ett problem är bara att det kan bli lite trångt för ett tjugotal studenter att samsas om jobben i Göteborg med närmaste omnejd. Ett annat problem är tidsbrist: - Att ta reda på var logopedmottagningar finns och ringa runt och fråga efter jobb, kan vara svårt att hinna med, särskilt som föreläsningar och praktik oftast ligger på samma tider som de tider när man kan nå er verksamhetsansvariga. Därför vill vi bjuda in er verksamhetschefer ute i landet att höra av er till vår kursledning och berätta om det är så att ni kan tänka er att ta emot sommarjobbande studenter i sommar. Vi Göteborgsstudenter tror att detta är något även studenter i Umeå (termin 5) och Lund (termin 7) kan vara intresserade av! Alltså: Hör gärna av er till (med "attention": sommarjobb för logopedstudenter):

eva.lundgren@logopedi.gu.se
ingrid.nilsson@logopedi.umu.se
margit.hakansson@logopedi.lu.se

I all hast och med vänlig hälsning från kurs XIII i Göteborg

Webbtips om autism

AutismConnect - <http://click.topica.com/maaaMgUaaVnmTa4kCzlb/>
AWARES, All Wales Autism Resource - <http://click.topica.com/maaaMgUaaVnmUa4kCzlb/>
Autism Cymru - <http://click.topica.com/maaaMgUaaVnmVa4kCzlb/>

KURSKALENDARIVM

- **Praxiskurs**, Lärarhögskolan, Stockholm, **12 september**. Anmälan kan ske direkt på tel 08-7379751.
- **Dysfagi för barn med funktionshinder**. Några platser kvar! **HT 2003-VT 2004**. För info ring Eva Brogren Carlberg, Handikapp & Habilitering, Stockholm, tel 08- 690 50 56.
- **Kurs för logoped i röst- och rörelsepedagogik**, Öland, **28 maj – 1 juni 2003**. Anmälan och information: ann-christine.ohlsson@medfak.gu.se. Tel 070-328 77 66.

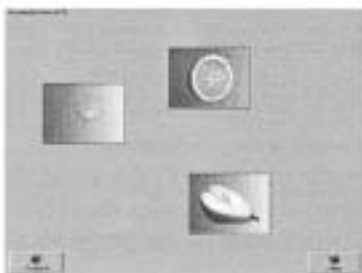
STIFTELSEN STORA SKÖNDAL PRESENTERAR

Provia

...ett testverktyg för Lexia

Om du har ordet *brev* och lägger till läda, vad blir det för ord då?

Lägg i den här ordningen: päron, apelsin, vindruva!

Den viktigaste idén med Lexia är elevrelaterad anpassning av övningar enligt elevens/patientens förmåga och förutsättningar.

För att uppnå detta är Din kännedom om elevens/patientens förmågor och om Lexiaprogrammets möjligheter nödvändiga.

För att underlätta för Dig har vi skapat ett datorbaserat testprogram vars syfte är att pröva de viktigaste funktionerna som bidrar till utvecklandet av förmågan att läsa och skriva. Provia kan även göra ett talstatus.

När prövningen är klar, skapar Provia automatiskt övningar i Lexia som bygger på testresultatet.

Du är välkommen till vår monter vid Logopedstämman.

Stiftelsen Stora Sköndal, Olle Gunnilstam, 128 85 Sköndal.
Tel: 08-605 08 23, olle.gunnilstam@logopedia.se
I samarbete med Marti Mårtens, LOGOPEDKONSULT AB,
Hjortvägen 32, 722 31 Västerås. Tel: 021-273 44,
marti.martens@logopedkonsult.se

Lag logoped Lex Testor hjälper till under testningen.

www.lexia.just.nu

KURSER I OROFACIAL TERAPI MED DR JUAN BRONDO FRÅN ARGENTINA

Dr Rodolfo Castillo Morales är grundaren av behandlingskonceptet Orofacial regulationsterapi. Han besökte Sverige första gången 1992 för att ge kurser tillsammans med sin kollega Dr Juan Brondo. Ett flertal logoped, tandläkare och sjukgymnaster i Norden har gått dessa kurser vilket bland annat har medfört att många oralmotoriska team har bildats.

Mun-H-Center inbjuder nu till grundkurs och fortsättningskurs i Orofacial terapi med Dr Juan Brondo som kursgivare. Kurserna ges på Ågrenska i den fantastiska miljön på Lilla Amundön i Göteborgs skärgård. Målgrupper är logoped, sjukgymnaster, tandläkare och läkare. Föreläsningarna tolkas från spanska till svenska.

Grundkurs i Orofacial terapi, 2 veckor, 15/9 - 26/9 2003

Kursavgift 15 000 kronor

Innehåll

- Anatomi och neurofysiologi.
- Aktivering av kroppens muskelkedjor och deras effekt på det orofaciala komplexet.
- Motoriska stimuleringspunkter i ansiktet.
- Den orofaciala regulationsterapins grunder, teori och praktiska övningar.
- Orofacial problematik vid olika former av syndrom och tillstånd, t ex. cerebral pares, Downs syndrom och facialispares.
- Diagnostik med videoanalys. Bedömningsprotokoll.
- Genomgång av orofaciala funktioner, t ex sug-, tugg- och sväljmönster.
- Matningsproblem hos barn.
- Behandlingsdemonstrationer på patienter och via videoinspelningar.
- Behandling, inklusive användning av gomplattor.

Fortsättningskurs, 1 vecka, 29/9 - 3/10 2003

Kursavgift 7 500 kronor

Innehåll

- Kursen ger fördjupade kunskaper kring utredning och behandling av funktionsstörningar i det orofaciala komplexet.
- Uppföljning av kursdeltagarnas egna erfarenheter av att praktisera behandlingskonceptet genom bland annat videodemonstrationer, falldiskussioner och praktisk handledning.

Kursanmälan görs till Pia Dornéus, Mun-H-Center Ågrenska, Box 2046, 436 02 Hovås, telefon 031-750 92 00, fax 031-750 92 01, e-post pia.dornerus@vgregion.se
Anmälan kan också göras via Mun-H-Centers hemsida: www.mun-h-center.com

Sista anmälningsdag 1/6 2003.

Hotelltips: Slottskogens vandrarhem, 031-42 65 20, Hotell Onyxen 031-81 08 45

Kontakta Pia Dornéus för ytterligare information.

Välkomna!

Cheflogoped till Röst- och talvårdsenheten

Röst- och talvårdsenheten är en fristående basenhet som leds av en cheflogoped. Här arbetar sju logopeder, två foniatrer och en sekreterare. Hösten 2003 inleds ett samarbete med Logopedutbildningen i Linköping och det innebär att ett antal studenter kommer att erbjudas möjlighet att genomföra sin kliniska praktik på Röst- och talvårdsenheten. Detta samarbete är strategiskt viktigt för kompetensutvecklingen inom logopedin.

Röst- och talvårdsenheten söker en ledare som vill vara med och utveckla den logopediska/foniatriska verksamheten på Universitetssjukhuset Örebro. Enheten samarbetar med andra kliniker på sjukhuset och andra förvaltningar inom landstinget, vilket gör att vi värdesätter god samarbetsförmåga och helhetstänkande hos den som ska leda verksamheten. Vi söker en långsiktig lösning där arbete med utveckling och förnyelse är i fokus.

Du ska ha ett intresse för och erfarenhet av ledarskap, kunna finnas till för och entusiasmera medarbetarna samt utveckla de olika delarna inom kliniken. Du ska även ha intresse för personal- och ekonomifrågor eftersom det är strategiska områden för verksamhetschefen. Vi lägger stor vikt

vid organisatorisk förmåga och personliga egenskaper. Det är viktigt att du är utåtriktad och har ett förtroendeskapande sätt.

Uppdraget som cheflogoped är ett tidsbegränsat förordnande på fyra år. Du ska vara legitimerad logoped och delta i klinisk verksamhet. Vi ser gärna att du har intresse för forsknings- och utvecklingsarbete.

Upplysningar lämnas av sjukhusdirektör Tore Öberg tfn 019-602 37 00, samt områdeschef Inger Dedorsson, tfn 019-602 14 36.

Välkommen med din ansökan, senast 2003-03-18, till Elisabeth Larsson, Ledningsstaben, Universitetssjukhuset Örebro, 701 85 Örebro. Du kan också söka tjänsten på www.orebroll.se/jobb

Universitetssjukhuset Örebro
ÖREBRO LÄNS LANDSTING

Flyttat? Ny lön?
Nytt jobb?
Nya studier?

En förutsättning för att förbundet ska kunna erbjuda medlemmarna en god service är att vårt medlemsregister innehåller aktuella uppgifter. Det är därför mycket viktigt att du anmäler när du flyttar, byter jobb, börjar studera osv.

Gå in på vår webbplats – www.dik.se – eller kontakta vårt medlemsregister, tel 08-466 24 00, fax 08-466 24 13, e-post kansli@dik.se.

Jämtlands läns landsting är en av länets största arbetsgivare med 4000 anställda. Landstinget skall verka för en god hälsa och en positiv livsmiljö i Jämtlands län.

Östersunds sjukhus, område Barn/Kvinna söker

Logoped 100% tillsvidareanställning

Ref nr 778

Barn - och Ungdomshabiliteringen i Jämtlands Län är en utrednings- och behandlingsenhet inom länssjukvården. Inom vår verksamhet arbetar idag tre logopeder. Vi söker Dig som är intresserad av att arbeta i team, där Du har möjlighet att utvecklas tillsammans med andra yrkesföreträdare. Verksamheten är uppdelad i fyra diagnosriktade team. Det ger oss möjlighet till fördjupning inom de olika diagnosområdena. En boendeenhet ingår i verksamheten.

Arbetsuppgifter: Diagnostisering och behandling av kommunikations- och oralmotoriska störningar samt ät- och dricksvärigheter.

Tjänsten är placerad i team 4 som arbetar med två målgrupper – äldre barn och ungdomar med rörelsehinder samt barn och ungdomar i alla åldrar med förvärvat hjärnskada. Du kommer att arbeta både med habilitering och rehabilitering därför är Ditt intresse för neurologiskt betingade funktionshinder extra viktigt. Utbildningsinsatser och handledning till föräldrar och personal ingår i arbetet.

En bra arbetsmiljö tillgodoses genom att Du erbjuds handledning av erfarna logopeder samt ett introduktionsprogram för att sätta Dig in i övriga yrkesgruppers arbetsområden. Teamarbetet är välutvecklat, hela teamet har vid behov gemensam handledning med extern handledare.

- Vi erbjuder goda möjligheter till fortbildning inom yrket.
- Vi ser metodutveckling som en viktig del i vårt arbete.

Kontakter med logopedutbildningen vid Umeå Universitet skapar vi genom att bli fungera som handledare till blivande logopeder, vilka har sin praktiktid förlagd till oss på Frösö Strand.

Läs mer på www.jll.se

Kvalifikationer: Leg logoped. Meriterande är erfarenhet av habiliteringsarbete. Körkort är ett krav då vi arbetar länsövergripande.

Lön: Vg ange löneanspråk.

Östersund är en stad med puls men även närhet till skog och flera fjällområden. Närområdet ger dig förutsättningar för en livsstil som rymmer mycket varierande fritidsaktiviteter.

Du som tycker detta verkar spännande och vill veta mer om vad arbetet innebär är välkommen att kontakta oss. Välkommen till ett roligt arbete med trevliga arbetskamrater i trivsamt miljö.

Upplysningar: Avdelningschef Kia Carlsson tfn 063-15 46 26
E-post kia.carlsson@jll.se

Logoped Magdalena Nygren tfn 063-15 46 29
E-post magdalena.nygren@jll.se

Teamsamordnare Ulla Stahre-Pålsson tfn 063-15 46 21
E-post ulla.stahrepalsson@jll.se

Facklig företrädare: Eva Arvidsson tfn 063-15 49 06
E-post eva.arvidsson@jll.se

Välkommen med din ansökan senast 2003-03-17 till:
Östersunds sjukhus, Område Barn/Kvinna stab, 831 83 Östersund

JÄMTLANDS LÄNS
LANDSTING

Österåkers
kommun

LOGOPED

Är du logopeden som vill komma till vår nystartade Språkförskola i Österåkers Kommun. Vi är nio barn i åldrarna 3-6 år och fyra pedagoger.

Vår Språkförskola ligger i centrala Åkersberga lokalintegrerad i en förskola med fem avdelningar.

Kvalifikationer:
Legitimerad logoped

Logopedens arbetsuppgifter kommer att vara:

- Behandling
- Handledning till pedagogerna
- Föräldrastöd

- Utreda inför inskrivning och utslussning
- Samarbeta med olika instanser som berör barn med grav språkstörning

Möjlighet till nära samarbete med kollegor på Talkliniken på Danderyds Sjukhus kan erbjudas

Tillträde: Snarast

Omfattning: 75-100%

Anställning: Tillsvidare

Hör av dig för ytterligare information till Biträdande rektor Sara Edström tel 540 817 96. Sakkunnig Britt Kolsrud tel 540 815 78.

Ansökningshandlingar skickas till:

Bergaskolan
Sara Edström
Skolvägen 2
184 30 Åkersberga

Senast 19 mars 2003

Barn & Ungdomshabiliteringen

ingår i Landstingets särskilda förvaltning för Handikapp & Rehabilitering. Den är en länsövergripande resurs som riktar sig till barn och ungdomar 0-20 år med olika svåra funktionshinder. Inom Barn- & Ungdomshabiliteringen arbetar vi i team och har ett familjecentrerat arbetssätt där barnets och familjens behov är styrande av insatser. Verksamheten består av ett habiliteringscentrum samt tre distriktslag, Eskilstuna, Nyköping och Katrineholm.

LEG. LOGOPED

Heltid - med placering på Habiliteringscentrum i Eskilstuna samt viss tjänstgöring i distriktslag Eskilstuna

Arbetsuppgifter: Du kommer att ingå i ett tvärprofessionellt team som är en gemensam resurs för hela habiliteringen. Uppdragen kommer i huvudsak från habiliteringens tre distriktslag. Arbetsuppgifterna består av utredning, diagnostisering inom professionen och behandling av barn med tal- språk- och kommunikationstörningar samt åt- och matningssvårigheter. En viktig uppgift är temaveckor med inriktning på kommunikation där Du tillsammans med andra team-medlemmar ansvarar för innehåll och utveckling. Du kommer även att arbeta ca 20 % av Din arbetstid i distriktslag Eskilstuna där Du har möjlighet att behandla barn under längre period.

Kvalifikationer: Leg. logoped, gärna med erfarenhet av habiliteringsarbete.

Stor vikt fästes vid personlig lämplighet och samarbetsförmåga.

Vi kan erbjuda:

- Ett omväxlande arbete med rika möjligheter till egna initiativ
- Bra anställningsförmåner
- Goda möjligheter till kompetensutveckling

Inom Barn & ungdomshabiliteringen finns fyra logopedtjänster. Ett resurscentrum för kommunikationshjälpmedel finns inom landstinget.

Mälardalen är under expansion med snabbtåg mellan Stockholm och Eskilstuna. Mälardalens högskola erbjuder bl a möjlighet till Mastersutbildning inom habilitering.

Upplysningar om tjänsten: Habiliteringschef Eva Andrén Forsberg, tfn 016-10 33 54, teamchef Paul Dénes, tfn 016-10 33 76, leg. logoped Gerty Grant, tfn 0155-24 72 43 eller leg. logoped Vanja Grohp, tfn 016-10 50 75.

Facklig företrädare: SLOF, leg logoped Magdalena Ysander, tfn 0155-24 51 32.

Verksamheten ser gärna såväl manliga som kvinnliga sökande. Även nyutexaminerade är välkomna. Tillträde snarast.

Välkommen med Din ansökan, märkt med ref. HOH 03022
senast den 18 mars 2003 under adress

Landstinget Sörmland
Handikapp & Rehabilitering
611 85 NYKÖPING

ÄR DU INTRESSERAD AV AKK?

Vi är ett entusiastiskt team som gärna vill se Dig som ny medarbetare!

Logopedverksamheten Gävleborg söker med placering i Gävle

LOGOPED, HELTID

För att bättre tillgodose de behov som barn-ungdomar och vuxna med funktionshinder har inom området kommunikationsstöd och datorbaserade hjälpmedel finns det inom Hjälpmedels - och Habiliteringsförvaltningen sedan ett år tillbaka ett länsövergripande resursteam, KOM-X, bestående av arbetsterapeut, enhetschef/specialpedagog, logoped, synpedagog samt tekniker.

KOM-X behöver nu ytterligare en logoped för att tillgodose behovet av utredning och anpassning kring AKK. Du kommer att tillhöra Logopedverksamheten i länet men vara placerad på KOM-X.

Teamets arbetsuppgifter är bl. a.

- Utredning och utprovning
- Utbildning och information till patient/brukare och kringpersonal
- Fortbildning och kurser

Kvalifikationer:

Leg logoped.

Erfarenheter av habilitering och AKK är meriterande. Förmåga att samarbeta i team är en förutsättning.

Ansökan sänds till Birgitta Johnsen, Logopedverksamheten Gävleborg, Länssjukhuset, 801 87 Gävle.

Ange tidigaste tillträdesdag i Din ansökan.

Vi behöver din ansökan senast 7 april 2003.

Information lämnas av AKK-logoped Margareta Carlsson, tel 026-15 30 18, e-post maragreta.carlsson@lg.se eller verksamhetschef Birgitta Johnsen, tel 026-15 47 92, e-post birgitta.johnsen@lg.se
Facklig företrädare är Rose-Marie Svensson, tel 026-15 47 11, e-post rose-marie.svensson@lg.se

Nu väntar vi med spänning på Din ansökan!

ÖNH-kliniken i Västervik söker

Logoped

För mer information gå in på www.ltkalmar.se/ledigajobb eller ring Christina Samuelsson, cheflogoped 0490-862 74.
Sista ansökningsdag 18 mars.

Vuxenhabiliteringen i Uppsala län söker

Logoped

Vuxenhabiliteringen är en länsövergripande specialistverksamhet som ger allsidiga insatser till människor över 18 år med utvecklingsstörning, rörelsehinder, autismspektrumstörningar, ADHD, hjärnskador samt vissa neurologiska sjukdomar

Dina arbetsuppgifter blir logopedisk bedömning, råd, stöd och i förekommande fall behandling. Konsultation, handledning och utbildning blir en alltmer betydelsefull del av arbetet.

Då Vuxenhabilitering är en förhållandevis ny verksamhet i Sverige kan även utvecklingsarbete vad gäller metod och arbetsformer ingå som en arbetsuppgift. Logopedverksamheten ingår i det multiprofessionella teamarbete, som utgör ramen för Vuxenhabiliteringens verksamhet. Individuella insatser planeras tillsammans med brukaren och andra berörda och dokumenteras i en habiliteringsplan.

Placering vid Vuxenhabiliteringen, Kungsgärdet Center i Uppsala. I arbetet ingår viss verksamhet i länets övriga delar.

Goda möjligheter erbjuds till kompetensutveckling och fördjupning yrkesspecifikt och tillsammans med andra yrkesgrupper inom Vuxenhabiliteringen och Centrumbildningen.

Kvalifikationer

Leg logoped. Du behöver kunna kombinera självständighet och initiativrikedom med samarbete och ha lust och nyfikenhet på arbete i olika teamkonstellationer runt olika personer.

Uppllysningar

Vänd dig gärna till leg logoped Catharina Stedt, tel 018-611 88 47, teamledare Ulla Åberg, tel 018-611 88 76, teamledare Lena Olson, tel 018-611 62 43 eller biträdande verksamhetschef Curt Westin tel 018-611 88 73. För DIK Inga-Lill Ek 018-6117769.

För mer information om verksamheten, se vår hemsida www.lul.se/hoh

Välkommen med din ansökan med **ref nr HOH 2003-0026**. Skicka med fullständig meritförteckning, bilagor samt löneanspråk till Habilitering och Hjälpmedel, Box 26074, 75026 Uppsala eller e-post personalavdelningen@hoh.lul.se **senast 18 mars 2003**

Habilitering och Hjälpmedel

Landstinget i Uppsala län

Medicinkliniken på S:t Görans Sjukhus söker vikarierande logoped

Vi söker en vikarierande logoped till och med 31/12, ev längre. Deltid 10 timmar/vecka.

Vi söker

leg logoped med intresse att arbeta med akuta medicinpatienter. Du kommer arbeta inom slutenvården företrädesvis på en akut strokeenhet med framförallt bedömningar av nyinsjuknade strokepatienter. Som logoped arbetar du i team tillsammans med läkare, sjuksköterska, undersköterska, kurator, sjukgymnast och arbetsterapeut. Vi ser gärna att du arbetar två dagar/vecka. Arbetet är fritt och självständigt och det finns stora möjligheter att själv påverka upplägg av insatser efter de behov som finns.

Uppllysningar

 Välkommen att kontakta:

Paramedicinsk chef Anneli Norevik, tfn 58 70 15 28, alt 58 70 10 00 sök 571

e-post: anneli.norevik@stgoran.se

Chefsjuksköterska strokeenheten Mariëlle Anzén, tfn 58 70 11 55

e-post: marielle.anzen@stgoran.se

Ansökan märkt med ref nr Med 08/03 skickas senast 18 mars 2003 till Anneli Norevik, S:t Görans Sjukhus, paramedicinska enheten, 112 81 Stockholm.

S:t Görans Sjukhus ingår i Skandinavians ledande privata vårdkoncern Capio AB, och är det första akutsjukhuset i Sverige med en privat ägare. S:t Görans Sjukhus har cirka 1 500 anställda, 310 vårdplatser och omsatte år 2001 cirka 925 miljoner kronor. S:t Görans driver akutklinik, kirurgklinik, medicinklinik, ortopedklinik, anestesiklinik, smärtklinik, fysiologisk klinik, Löwet Geriatrik (i Löwenströmska Sjukhuset), Arthro Clinic (dotterbolag) samt Servicegruppen. Röntgen- och laboratorieverksamhet drivs i eget bolag inom Capio-gruppen.

WWW.STGORAN.SE

S:t Görans Sjukhus

INGÅR I CAPIO GRUPPEN

Fler tjänster hittar du på www.stgoran.se

Rehab
Station Stockholm

Rehab Station Stockholm, fd Frösunda Center, har utvecklat program för neurologisk rehabilitering sedan 1987. Vi bedriver forskning och utvecklar projekt i vår FoU-enhet, kopplad till Karolinska Institutet. Tillsammans med Spinalis poliklinik på Karolinska sjukhuset har vi flyttat in i ett nybyggt internat i Hagaparken. Rehab Station Stockholm ingår i Prolivakoncernen som utmanar befintliga synsätt inom vård, skola och omsorg.

Vår vision är att vara en förebild för framtidens rehabilitering. Vill du vara med och hjälpa oss komma dit?

Vår **logoped** ska bli mamma i sommar så vi söker nu en vikarie för henne.

Vi söker dig som är **LEGITIMERAD LOGOPED** och vill arbeta 80-100%.

Det är meriterande om du har erfarenhet och intresse av att arbeta med utredning och behandling av kommunikations-svårigheter och dysfagi hos personer med förvärvade hjärnskador. I arbetet ingår även utprovning och behandling med alternativa och kompletterande kommunikationshjälpmedel samt utbildning av assistenter.

Du kommer att ingå i ett interdisciplinärt team bestående av, förutom logoped, kurator, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, rehabiliteringsinstruktörer, läkare samt ett vårdteam. Vår verksamhet bedrivs både i internatform och i dagrehabprogram.

Tillträde 16 juni 2003 eller efter överenskommelse.

Uppllysningar om tjänsten lämnas av Verksamhetsledare Johan Möllborg tel. 08 555 44 032 johan.mollborg@rehabstation.se
Logoped Veronica Blixt tel. 08 555 44 142 veronica.blixt@rehabstation.se

Välkommen med din ansökan **senast 15 mars 2003** till Johan Möllborg, Rehab Station Stockholm, 169 89 Solna eller e-post johan.mollborg@rehabstation.se

Danderydsgeriatriken har 112 slutenvårdsplatser och flera specialismottagningar. Vid kliniken bedrivs akutgeriatrik, kognitiva utredningar, stroke-rehab, hjärtrehab samt ortoped rehab. Kliniken har också en specialistavdelning för rehabilitering av patienter med behov av respirator.

Danderydsgeriatriken, Norra länets produktionsområde söker

Logoped

Arbetsuppgifter: Diagnostik och behandling av patienter över 65 år med kommunikationsstörningar samt ät- och sväljsvårigheter. Du ingår i team med läkare, sjuksköterska, undersköterska, sjukgymnast, arbetsterapeut, och kurator.

Vår ordinarie logoped ger introduktion.

Kvalifikationer: Legitimerad logoped med intresse för och gärna erfarenhet av neurologopediskt arbete med patienter i slutenvård. Stor vikt läggs vid personlig lämplighet och god samarbetsförmåga.

Arbets-tid: Deltid, 75 %. Tjänstgöringsgraden kan diskuteras.

Anställningsform: Anställningen är tillsvidare med tillträde juni 2003.

Danderydsgeriatriken ligger i anslutning till Danderyds sjukhus med goda kommunikationer med såväl bil, buss, tunnelbana samt Roslagsbana.

Upplysningar lämnas av Överläkare Katarina Alván tel. sök via växel 08-655 70 00 (ej onsdag) eller personalhandläggare Leif Dahl tel. 08-655 61 46.

Välkommen med Din ansökan märkt Ger 1/03 senast 030330 ställd till: Leif Dahl, Danderydsgeriatriken Danderyds sjukhus 182 87 Danderyd.

 Norra länets
produktionsområde
Stockholms läns landsting

Specialistjukvård för äldre

*Rosenlunds Geriatriska klinik på Södermalm
i Stockholm söker*

Logoped

100%, vikariat

Vi söker Dig som är intresserad av neurologopediskt arbete i form av diagnostik och behandling av äldre patienter med kommunikationsstörningar samt ät- och sväljsvårigheter. Du kommer att ingå i arbetsteam tillsammans med samtliga övriga yrkesgrupper inom kliniken. Arbetet är rörligt och ansvarstagande och stor vikt läggs vid personlig lämplighet och god samarbetsförmåga.

Du som söker skall vara leg logoped och gärna ha vana av neurologopediskt arbete med äldre patienter liksom vana av anhörigkontakter och teamarbete.

Anställningsformen är vikariat och tjänstgöringsgraden heltid.

Tillträde 2003-04-01 eller efter överenskommelse till ca april 2004. Eventuellt längre.

Vill du veta mer kontakta cheflogopedlogoped Walter Dynesen, tel 08-616 56 03 eller personalsekreterare Marie Wickstöm, tel 08-616 56 36.

Facklig kontaktperson är Karin Sjöheden, DIK, tel 08-686 51 03.

Välkommen med din ansökan märkt med ROS 7/03 till Rosenlunds Geriatriska klinik, Personalsekreterare Marie Wickström, Box 17903, 118 95 Stockholm, senast den 17 mars 2003

Välkommen med din ansökan.

 Stockholms produktionsområde

**Annonsstopp för
Logopednytt nr 3-03
är den 21 mars!**

VI SÖKER LOGOPED

TILL VÅR SPRÅKFÖRSKOLA OCH VÅRA
KOMMUNIKATIONSKLASSER PÅ EKTORP I

NORRKÖPING

Välkommen till vår kommunövergripande språkverksamhet inom spår Ektorps i Norrköping. Våra yngre barn går i förskola, förskoleklass och första året/åren i grundskolan inom Högalunds-enheten. Sedan fortsätter skolgången inom Ektorpsringen t o m år 6 och därefter på Ektorpskolan år 7-9. Vi arbetar i arbetslag bestående av logoped, förskollärare, fritidspedagoger, specialpedagoger, grundskollärare och talpedagog. Du kommer att arbeta både direkt med våra barn och som handledare/medarbetare i personalarbetslagen.

Anställningen: Tillsvidareanställning 75% – 100% från och med augusti 2003 med anställningsdatum efter överenskommelse.

Lön: Enligt gällande avtal.

Förfrågningar och mer information:

Christina Linder, förskolechef Högalunds-enheten
tel 011-15 27 63 christina.linder@edu.norrkoping.se

Gudrun Erlandsson, rektor, Ektorpsringen
tel 011-15 31 64 gudrun.erlandsson@edu.norrkoping.se

Facklig företrädare: Per Ödman DIK-förbundet tel 011-15 38 38.

Ansökan skickas till: Högalunds-enheten, Christina Linder, Stafettgatan 12, 603 74 Norrköping.

HABILITEKET i Täby söker ytterligare en LOGOPED som vill;

Använda sina kunskaper från alla logoped områden, bedriva kontinuerlig behandling fem dagar i veckan, samarbeta med erfaren kollega, och ingå i ett team bestående av sjukgymnast, arbetsterapeut, specialpedagog, förskollärare och barnskötare.

Då ska du söka tjänsten som Logoped hos oss på Habiliteket!

Vi bedriver förskola, heldagsskola och korttidshem för barn med funktionshinder. Du har kunskaper inom tecken/bild kommunikation och matning.

Anställning/Arbetstid: Tillsvidare. Hel/Deltid.
Lön: Månadslön, individuell lönesättning.

Om du är intresserad kontakta:

Pia Winnberg-Lindqvist tfn: 08-792 16 53 (mån-ons)
Mirja Schill, logoped tfn: 08-756 92 77

Du är välkommen med din ansökan till:

Habiliteket AB
Kanalvägen 17, 183 30 Täby.
Besök gärna: www.habiliteket.se

Södertälje Sjukhus

Barnmedicinska enheten

LOGOPED

1 VIKARIAT HELTID.

12 månader med chans till förlängning.
Tillträde snarast.

Du får gärna ha erfarenhet inom barnlogopedi. Tjänsten innebär nära samarbete med barnhälsovården och inkluderar deltagande i fortbildnings- samt utvecklingsarbete.

Du blir anställd på Barnmedicinska enheten som tillhör Södertälje sjukhus och kommer att ha ett nära samarbete med barnmottagningens barnläkare som också tjänstgör som konsulter på alla BVC-mottagningar i Södertälje, Nykvarn och Salems kommun.

Kvalifikationer: Du som söker skall vara legitimerad logoped gärna med erfarenhet av arbete med målgruppen. Erfarenhet av utbildning inom barnlogopedi är meriterande. Stor vikt lägges vid personlig lämplighet.

Upplysningar lämnas av:

Verksamhetschef Elisabeth Aldea tfn 08-550 252 65,
elisabeth.aldea@sts.sll.se Logoped Susanna Gran
tfn 08-550 252 82, susanna.gran@sts.sll.se
Logoped Charlotte Scocco tfn 08-550 252 73,
charlotte.scocco@sts.sll.se

Facklig kontaktperson: Logoped Charlotte Scocco
tfn 08-550 252 73, charlotte.scocco@sts.sll.se

Lön enligt personlig överenskommelse med verksamhetschefen.

Välkommen med Din ansökan märkt med refnr:

STS 17/2003 **senast den 25 mars 2003** till:

Barnmedicinska enheten
att; Päivi Määttä
Södertälje sjukhus
152 86 SÖDERTÄLJE

www.sll.se/sts

Länsverksamheten barn- och ungdomshabiliteringen
i Värmland

LOGOPEDER

En tillsvidareanställning och ett vikariat.

Vill du veta mer kontakta länsverksamhetschef Gun Britt Strömberg, tfn 054-61 85 11, gunbritt.stromberg@liv.se eller yrkesutvecklare Maria Sandquist Butler, tfn 054-61 85 66, maria.sandquist-Butler@liv.se. Läs mer på www.liv.se

Facklig företrädare: Tove Lönngrén-Heinerud
tfn 0570-71 23 57 tove.heinerud@liv.se

Välkommen med din ansökan till Personalenheten, Hus 28, Centralsjukhuset, 651 85 Karlstad senast den 18 mars 2003.
Ange ref nr 52/03.

Inloggning för medlemswebben:**Användarnamn:** Ditt medlemsnr (se adresetiketten)**Lösenord:** Ditt födelsedatum (ååååmmdd)

Rörliga tecken!

Ellas teckenmemory, som funnits några år, är ett enkelt och roligt sätt att lära sig tecken-
språkets grunder, för både stora och små. Memorybilderna består av tydliga videosekvenser
respektive fina stillbilder. I uppföljaren, Ellas teckenmemory 2, kan man även lägga till ljud
och text vilket gör spelet ännu mer användbart, och bilderna som ska matchas med teck-
nen är inte alltid så stilla.... Ett populärt moment - att spelarna börjar med att skriva in sina
namn för att sedan kunna gratuleras på skärmen- finns med i båda spelen.

Ellas teckenmemory 2 (cd-rom)
2001, 3D Studio, Stockholm

I Ella-serien ingår även tre bilderböcker med enkla texter och tillhörande cd-rom. Man kan lyssna på berättelsen eller se den på tecken-
språk. För barn som behöver tecken som stöd är det roligt att peka på olika föremål, och direkt kunna se tecknet i en videosekvens. Den
som läser sagan högt med stödtecken kan använda teckenberättelsen som uppslagsbok och inspirationskälla. I den senaste boken, Ella
hjälper till, har bilderna givits större utrymme och texten har reducerats till en mening per sida. Man kan peka på enstaka ord och få läshjälp
med tal och stor text. Om man pekar på föremål på de detaljrika bilderna får man, förutom teckensekvensen, det aktuella ordet tydligt
textat. Till Ella, haren och trädgårdslandet medföljer ett memoryspel med glosor från boken.

Ella flyttar (bok med cd-rom)
Cassel Callerholm Nilsson (text),
Anna Westerman (bild)
2000, 3D Studio
ISBN: 91-630-9314-6

**Ella, haren och trädgårdslandet (bok
med cd-rom)**
Cassel Callerholm Nilsson (text),
Anna Westerman (bild)
2001, 3D Studio
ISBN: 191-974034-0-7

Ella hjälper till (bok med cd-rom)
Cassel Callerholm Nilsson (text),
Anna Westerman (bild)
2002, 3D Studio
ISBN: 91-974034-1-5